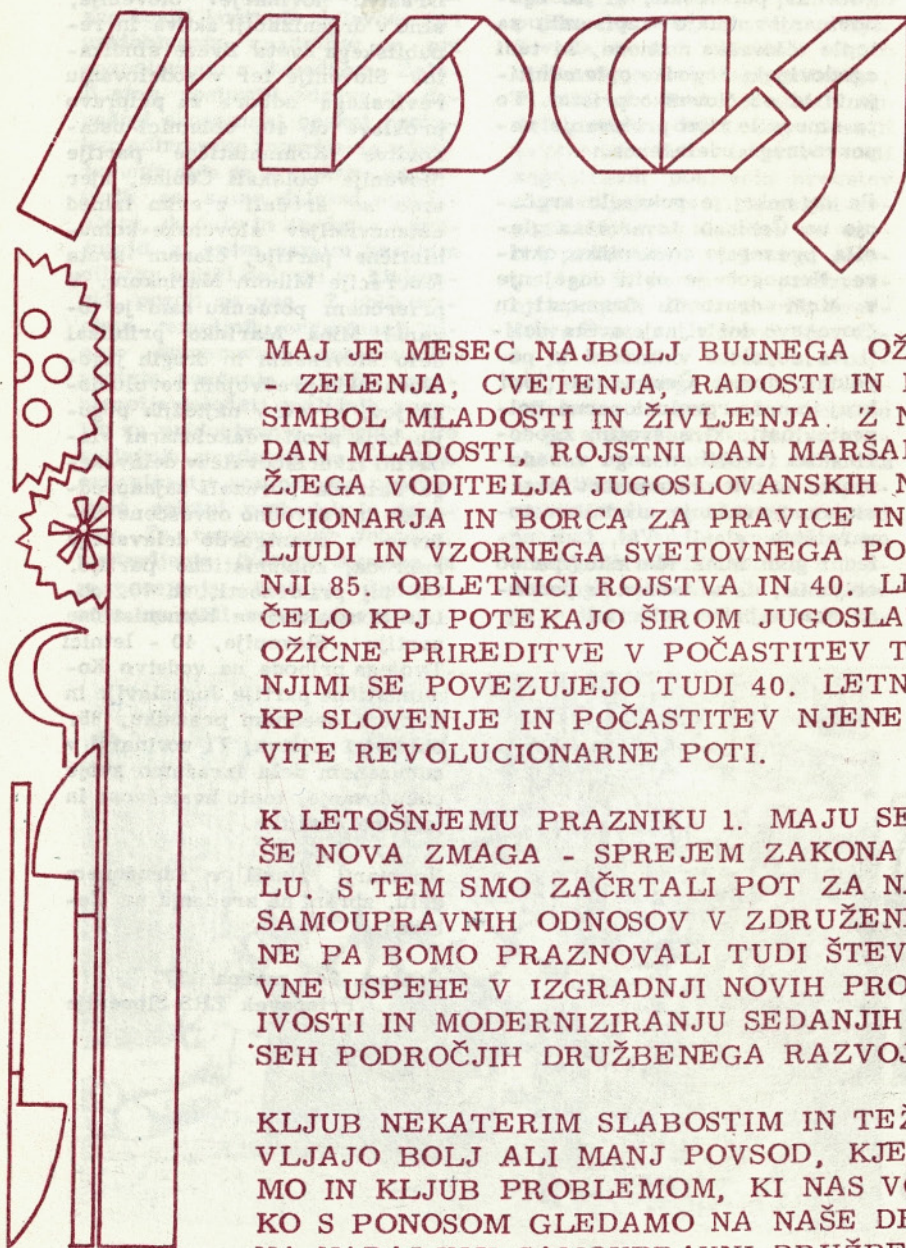

PRESEKI

3
1977

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI GG BLED

MAJ JE MESEC NAJBOLJ BUJNEGA OŽIVLJANJA NARAVE - ZELENTJA, CVETENJA, RADOSTI IN LEPOTE, MAJ JE SIMBOL MLADOSTI IN ŽIVLJENJA. Z NJIM JE POVEZAN DAN MLADOSTI, ROJSTNI DAN MARŠALA TITA, NAJDRAŽJEGA VODITELJA JUGOSLOVANSKIH NARODOV, REVOLUCIONARJA IN BORCA ZA PRAVICE IN ČAST DELOVNIH LJUDI IN VZORNEGA SVETOVNEGA POLITIKA. OB LETOŠNJI 85. OBLETNICI ROJSTVA IN 40. LETNICI PRIHODA NA ČELO KPJ POTEKAJO ŠIROM JUGOSLAVIJE ŠTEVILNE MN OŽIČNE PRIREDITVE V POČASTITEV TEH JUBILEJEV. Z NJIMI SE POVEZUJEJO TUDI 40. LETNICA USTANOVITVE KP SLOVENIJE IN POČASTITEV NJENE DOLGE IN ZMAGOVITE REVOLUCIONARNE POTI.

K LETOŠNJEMU PRAZNIKU 1. MAJU SE JE PRIKLJUČILA ŠE NOVA ZMAGA - SPREJEM ZAKONA O ZDRUŽENEM DE LU. S TEM SMO ZAČRTALI POT ZA NADALJNI RAZVOJ SAMOUPRAVNIH ODNOSOV V ZDRUŽENEM DELU. TEGA D NE PA BOMO PRAZNOVALI TUDI ŠTEVILNE DRUGE DELO VNE USPEHE V IZGRADNJI NOVIH PROIZVODNIH ZMOGLJ IVOSTI IN MODERNIZIRANJU SEDANJIH KAPACITET NA V SEH PODROČJIH DRUŽBENEGA RAZVOJA.

KLJUB NEKATERIM SLABOSTIM IN TEŽAVAM, KI SE POJA VLJAJO BOLJ ALI MANJ POVSOD, KJER DELAMO IN ŽIVI MO IN KLJUB PROBLEMOM, KI NAS VČASIH TAREJO, LAH KO S PONOSOM GLEDAMO NA NAŠE DELOVNE USPEHE IN NA NADALJNI SAMOUPRAVNI DRUŽBENI RAZVOJ.

MIHA MARINKO NA ČEBINAH

Miha Marinko s tovarniškimi novinarji na Čebinah
PRISRČNO, ISKRENO, BOGATO

V organizaciji republiških sindikatov in aktiva novinarjev glasil v združenem delu so se minuli četrtek, 24. marca na Čebinah zbrali novinarji glasil v združenem delu iz vse Slovenije. Pred tem so obiskali revirski muzej v Trbovljah, na Čebinah pred Barličevo hišo, kjer so pred štirimi desetletji ustanovili slovensko komunistično partijo, pa so se srečali z revolucionarjem, narodnim herojem Mihom Marinkom.

Kolona vozil se je tisti dan vila iz Trbovelj na Čebine. Na srečanje je prišlo kar 74 tovarniških novinarjev, izjemno prilžnost za pogovor z Mihom Marinkom pa so izkoristili tudi novinarji vseh večjih slovenskih glasil in dopisniki nekaterih drugih jugoslovanskih časnikov v naši republiki. Po novi, asfaltirani poti na Čebine se bo 16. aprila ko bo tam osrednja proslava ob 40. jubileju ustanovitve KPS, vila kolona vozil.

Med tovarišem Marinkom in tovarniškimi novinarji se je razvil pristrčen in iskren pogovor. Mnogi so dragega gosta prosili, naj za njihov list pove še kaj posebej in bralcem posreduje svoje pozdrave. Seveda je tovariš Marinko rad ustregel. Udeleženci so zvedeli za vrsto dragocenih potankosti, ki jih zgodovinarji nimajo zapisanih: za tople človeške odnose, ki tudi zgodovinske dogodke oplemenitijo in ki so človeško pristni. To pa zmore le živo pričevanje neposrednega udeleženca.

Pa še nekaj je pokazalo srečanje na Čebinah: tovarniška glasila presegajo tovarniške okvire. Nemogoče je obiti dogajanje v širši družbeni skupnosti in človekovo doživljanje sveta deliti na dopoldne v tovarni in popoldne doma. Čebine, ta lepi kraj iz naše revolucionarne preteklosti, ki s svojim zgodovinskim izročilom sega v sedanjost, so bile prvo takšno organizirano srečanje urednikov tovarniških glasil. Vsi, tudi ugledni gost Miha Marinko, pa so obljubili, da na takšna in podobna srečanja še pridejo.

Pozdravna brzozavka novinarjev v združenem delu tovarišu Titu s Čebini

Dragi tovariš Tito!

Novinarji tovarniških časnikov, združeni v aktivu novinarjev glasil v združenem delu pri Društvu novinarjev Slovenije, smo v organizaciji aktiva in republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije ter v sodelovanju revirskega odbora za pripravo proslave ob 40. obletnici ustanovitve Komunistične partije Slovenije obiskali Čebine, kjer smo se srečali z enim izmed ustanoviteljev slovenske komunistične partije, članom sveta federacije Mihom Marinkom. V pristrčnem pomenku nam je tovariš Miha Marinko približal delo slovenskih in drugih jugoslovanskih predvojnih revolucionarjev, ki so v najtežjih pogojih boja proti reakcionarni vladavini izkoriščevalcev delavskega razreda povezali najnaprednejše in razredno osveščene delavce v avantgardo delavskega razreda, komunistično partijo. Ob tej priložnosti, ob 40. obletnici ustanovitve Komunistične partije Slovenije, 40. letnici Tvojega prihoda na vodstvo Komunistične partije Jugoslavije in Tvojem osebnem prazniku, 85. obletnici rojstva, Ti novinarji v združenem delu izražamo svoje občudovanje, toplo hvaležnost in iskrene čestitke.

Novinarji glasil v združenem delu, zbrani na srečanju na Čebinah

Čebine, 24. marca 1977
Prispevek ZRS Slovenije

Vsaka temeljna organizacija združenega dela enake možnosti

Ko smo se delavci nekdanjega podjetja Gozdno gospodarstvo Bled odločili za več temeljnih organizacij združenega dela, obrat za kooperacijo in delovno skupnost skupnih strokovnih služb, smo želeli izboljšati stopnjo neposrednega upravljanja in zagotoviti kontrolo delavcev pri pridobivanju, razdelitvi in pri razpolaganju z dohodkom. Želeli smo postaviti zdrave, v današnji ekonomski praksi vsekor edinstvene temelje za združevanje dela in sredstev, po katerih so samo delavci pooblašeni, da delo in sredstva združujejo z enim samim končnim ciljem: boljši delovni in življenjski pogoji za vse. Z oblikovanjem temeljnih organizacij nismo nameravali posameznim enotam nekdanje celovite organizacije določati različnih pogojev za pridobivanje dohodka. Po veljavnih predpisih pa temeljne organizacije samostojno ugotavljajo celotni prihodek in dohodek. Za razporejanje dohodka, ugotavljanje čistega dohodka in razporejanje čistega dohodka smo sprejeli samoupravni spo-

razum o enotnih merilih za to razporeditev. V naših samoupravnih sporazumih pravzaprav nimamo dokončno, ali vsaj ustrezno določeno, kako temeljne organizacije pridobivajo in oblikujejo celoten prihodek. Pojem celotni prihodek je po novem pojem za nekdanjo realizacijo. Seveda s tem mislimo takšno oblikovanje celotnega prihodka, ki naj ob enako produktivnem delu, enako dobri organizaciji in ob enako dobri izkoriščenosti angažiranih poslovnih sredstev zagotavljajo vsaki temeljni organizaciji enak dohodek po enoti v proizvodnjo vložene živega dela in po enoti v proizvodnji uporabljenih družbenih sredstev. Enota za vloženo živo delo je običajno norma ura najbolj enostavnega dela. Bolj kvalificirano ali bolj zahtevno delo se pa s posebnimi količniki preračuna v enostavno delo. Za praktično uporabo so za to primerni tudi normativni osebni dohodki, ki so že izračunani po omenjenih merilih. Enota v proizvodnji uporabljenih sredstev pa je dinarska vrednost med le-

tom povprečno uporabljenih osnovnih in obratnih sredstev. Vsaka temeljna organizacija pa mora za uporabljena sredstva plačati določeno "ceno". Za osnovna sredstva obračunava amortizacijo, za osnovna in obratna sredstva, ki presegajo vrednost lastnega poslovnega sklada, pa mora plačevati tudi "najemnino" - obresti. Poleg tega so od višine uporabljenih sredstev odvisne tudi razne davke in obvezni plasmani - predvsem posojila za nerazvite republike in pokrajine.

Pri nas smo navajeni misliti, da je celotni dohodek posamezne temeljne organizacije združenega dela znesek, ki ga posamezna TOZD vnovči po izstavljenih eksternih in internih fakturah po tržnih in internih all planskih cenah. Taka miselnost izvira iz podjetništva in, naj mi kdo ne zameri, skupinsko-lastninske mentalitete, ki kar ne more doumeti tiste globoke resnice, na kateri sloni ves naš družbeno - ekonomski sistem: da dohodek izhaja le iz vložene živega dela in smotrnosti gospodarjenja z minulim delom. Zagotovitev enakih pogojev za pridobivanje dohodka ni lahka zadeva niti za tiste, ki uspejo premagati podjetniško miselnost in poskušajo gospodarske odnose med enotami združenega dela oblikovati po določitih Zakona o združenem delu. Zahtevnost za kvalitetno rešitev gospodarskih odnosov med temeljnimi organizacijami poudarjajo pri nas tudi nedosledna izvedba delitve sredstev, predvsem pa virov sredstev ob konstituiranju organizacij, nadalje različni naravni pogoji za delo in različna stopnja tehnične opremljenosti dela, ki ni rezultat minulega dela delavcev samo tiste TOZD, ki ima tako višjo tehnično opremljenost. Z razdelitvijo virov sredstev mislimo predvsem razdelitev lastnega poslovnega sklada, po domače premoženja, ki

Probleme pri nakladanju morajo poznati tudi ostali delavci, kateri skrbijo za pridobivanje lesa - foto GG

je bilo "last" nekdanje delovne organizacije. Ta sredstva imajo dobro lastnost, da za njih ni potrebno plačevati obresti. Samo mimogrede naj bo povedano, da je zmotno mišljenje, da so tudi lastna investicijska sredstva zastoj. Ne zavedamo se, da nerentabilne investicije prinašajo izgubo. Res pa je, da te preproste ekonomske resnice pri visoki stopnji inflacije sploh nismo občutili. Tehnično opremljenost dela si običajno predstavljamo z razmerjem med povprečno vrednostjo angažiranih poslovnih sredstev in vrednostjo živega dela v posameznem poslovnem letu. Posebno v gozdarstvu pomeni večja stopnja tehnične opremljenosti (več cest, več modernih strojev, več nastambnih kapacitet in podobno) večjo modernizacijo in manjšo odvisnost od vremenskih pogojev in omogoča večjo produktivnost dela ob manjših fizičnih naporih delavcev.

V Zakonu o združenem delu je v drugem odstavku 16. člena rečeno, da v delovni organizaciji s skupnimi interesi povezane temeljne organizacije združenega dela, ki imajo enoten delovni proces, delavci skupno planirajo razvoj, združujejo delo in sredstva, določajo medsebojna razmerja pri pridobivanju dohodka in odločajo o drugih skupnih interesih. Tudi v 66. členu je določeno, da delavci v temeljnih organizacijah uveljavljajo delež pri skupno ustvarjenem dohodku po tem, koliko so s svojim živim in minulim delom k njemu prispevali, in sicer po osnovah in merilih, ki jih določijo s sporazumi o združevanju dela in sredstev. Iz določil teh dveh členov, iz drugih določil Zakona in iz same Ustave sklepamo, da se mora v razvitih gospodarskih odnosih med temeljnimi organizacijami dohodek iz združenega dela, iz skupnega opravljanja delovnih nalog, razdeliti med temeljne organizacije po vloženem delu.

Za boljše razumevanje problemov pri oblikovanju ekonomskih odnosov med temeljnimi organizacijami naj še ponovno, kako le-te pridobivajo dohodek iz ce-

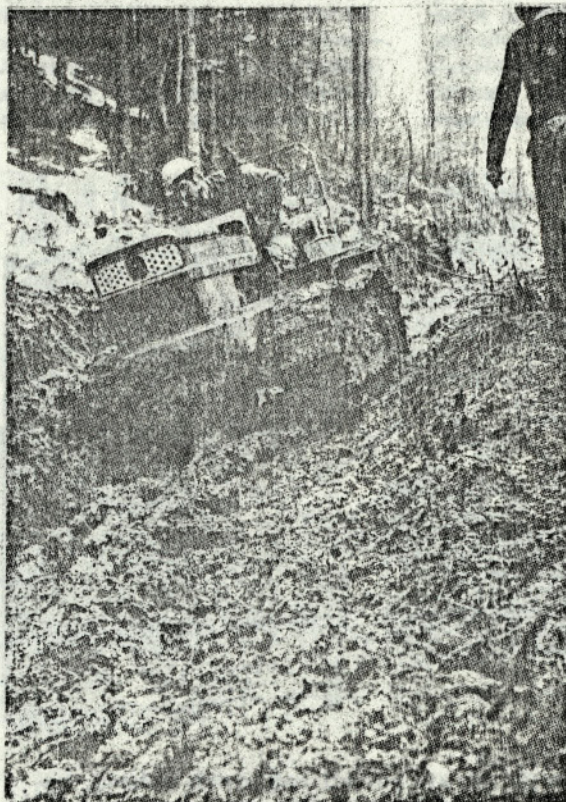
lotnega prihodka. Pridobivajo ga iz:

- prodaje proizvodov na domačem in tujem trgu, seveda tudi iz prodaje med temeljnimi organizacijami v okviru delovne organizacije,
- iz udeležbe pri skupno ustvarjenem dohodku ali v obliki deleža pri skupno ustvarjenem prihodku ali v obliki deleža pri skupno ustvarjenem dohodku,
- iz svobodne menjave dela, kar velja posebno za pridobivanje dohodka delovnih skupnosti in
- iz kompenzacij, regresov, premij in podobno.

Način pridobivanja dohodka iz deleža pri skupno ustvarjenem prihodku predvideva Zakon predvsem za organizacije združene ga dela v tako imenovani vertikalni proizvodno tehnološki povezanosti - fazni proizvodnji. Toda zaradi univerzalne uporabnosti te metode urejanja gospodarskih odnosov, predvsem zaradi možnosti take razporeditve skupnega prihodka med temeljne organizacije, ki izhaja iz nače-

la zagotavljanja enakih pogojev za pridobivanje dohodka vsaki temeljni organizaciji, je način možno uporabiti tudi med temeljnimi organizacijami, ki niso fazno povezane. Mislim, da je način pridobivanja dohodka iz skupno ustvarjenega prihodka zelo uporaben v gozdarstvu, posebno za razdelitev tistega prihodka med temeljne organizacije gozdarstva, ki izhaja iz proizvodnje in prodaje gozdnih proizvodov.

Kadar mora posamezna TOZD gozdarstva na točno določenem delu gozdnogospodarskega območja, katerega niso izbrali delavci posamezne temeljne organizacije, opravljati delo in naloge območnega gozdnogospodarskega načrta in ko mora svoj razvoj usklajevati z razvojem območja, moramo ugotoviti, da delavci v posamezni TOZD pravzaprav prevzemajo del delovnih obveznosti, določenih za delavce vseh TOZD gozdarstva na območju. Ker pa so etati, tržna kvaliteta lesa in proizvodni pogoji zelo različni, bi dohodek,

Neprimerna vlaka za spravilo lesa

ustvarjen s prodajo gozdnih proizvodov najpravičnejše razdelili med sodelavce, ki dohodek dosega iz deleža pri skupno ustvarjenem prihodku. Določila o izenačenih pogojih gospodarjenja, ki jih predvideva Zakon o gozdovih, niso tako dobra, da bi jih lahko uporabili za prerezporeditev prihodka, pa tudi nasprotujejo določilom Ustave. Zaradi tega moramo iskati boljše rešitve.

O skupnem pridobivanju dohodka govorimo, kadar združujejo delo in sredstva delavci dveh ali več TOZD, pri čemer ima vsaka udeležena temeljna organizacija pravico do deleža iz skupno pridobljenega dohodka. Velikost posameznega deleža je odvisna ne samo od dela in sredstev, ki jih je prispevala posamezna udeležnica, temveč tudi od skupno doseženega rezultata. Merilo za udeležbo v skupno ustvarjenem prihodku naj bi bilo pravilno ovrednoten delovni prispevek posamezne TOZD v celotni dejavnosti gospodarjenja z gozdovi. Konkretne osnove in merila, po katerih se razporeja skupni prihodek, morajo zagotavljati pogoje za večjo produktivnost dela, za bolj racionalno izkoriščanje družbenih sredstev pri delu in poslovanju ter za zmanjšanje materialnih in drugih poslovnih stroškov temeljnih organizacij, ki so bile udeležene pri ustvarjanju skupnega prihodka. Sama računovodska tehnika pa mora zagotoviti, da ekonomskih rezultatov, ki so

posledica poslovnih odločitev posamezne temeljne organizacije, ne bo mogoče prenašati na drugo temeljno organizacijo ali na račun skupnega tržnega rezultata.

Pri vsej problematiki o razporeditvi skupno ustvarjenega prihodka na temeljne organizacije bo gotovo najtežje določiti take osnove in merila, ki bodo zagotovile uresničevanje načel, navedenih v prejšnjem odstavku. Merila praviloma ne smejo izhajati iz postavk letnega plana posameznih TOZD, ampak iz večletnih izkušenj. Treba je upoštevati tudi tendenčna razmerja, ki naj bi temeljne organizacije silile k racionalnejši organiziranosti in v racionalno tehnologijo proizvodnje. Za eventualno uporabo načel za pridobivanje dohodka temeljnih organizacij tudi iz udeležbe pri skupno ustvarjenem prihodku v letu 1977 bi morali uporabiti merila, ki bi jih izračunali iz letošnjih proizvodno - finančnih planov. Ti plani so premalo kvalitetni, ker praviloma ohranjajo sedanje stanje in predvidevajo pokrivanje vseh stroškov in izdatkov, ne glede na stopnjo njihove upravičenosti. Vsak plan je tudi bolj ali manj odraz teženj za zagotovitev dobrega poslovnega rezultata temeljnih organizacij z ohlapnim postavljanjem delovnih normativov in s pretiravanjem pri planiranju izdatkov. Da bi odstranili te pomanjkljivosti, bi se morali dogovoriti za uporabo dodatnih ra-

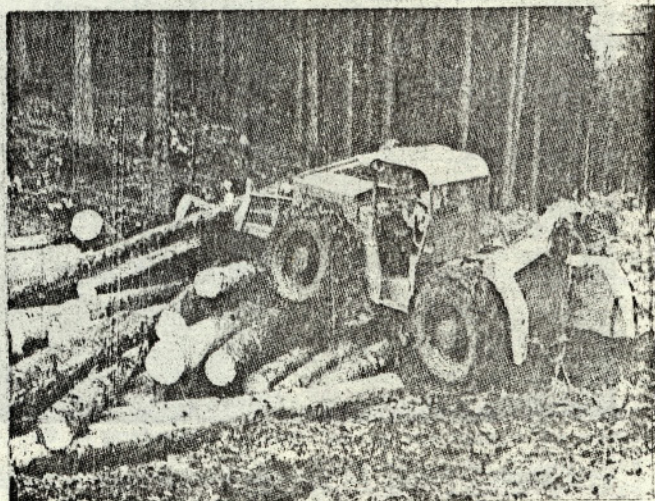
čunskih faktorjev za korekcijo finančnega plana posameznih TOZD in za korekcijo meril, ki jih bomo izračunali iz plana takrat, ko bi nerealno planiranje postalo očitno.

Gospodarske odnose temeljnih organizacij, posebno odnose pri pridobivanju dohodka, mora določati samoupravni sporazum o združevanju v delovno organizacijo. Tudi naš sporazum vsebuje taka določila, ki pa so žal že zastarela in ne omogočajo oblikovanja dohodkovnih odnosov, ki so za doseženi nivo družbeno - ekonomskih spoznanj še sprejemljivi.

Zaradi tega smo že lani na zborih delavcev pri sprejemanju letnega proizvodno - finančnega plana sprejeli tudi dopolnila našega sporazuma glede oblikovanja gospodarskih odnosov med temeljnimi organizacijami. Čeprav tako urejanje odnosov med temeljnimi organizacijami ne bi smel postati naša praksa, bomo morali tudi letos uporabiti podoben postopek. Prepričani smo, da bo to zadnjič. Do konca leta naj bi sprejeli dopolnila naših samoupravnih sporazumov, s katerimi bomo celoten kompleks medsebojnih odnosov prilagodili določilom novega zakona. Letni proizvodno - finančni plan pa je tudi tak samoupravni akt, s katerim se dogovarjamo, kako bomo uresničevali določila sprejetega srednjeročnega plana družbeno - ekonomskega razvoja in konkretizirali izvajanje določil samoupravnega sporazuma o združevanju v delovno organizacijo in temelje plana za določeno letno obdobje. Zaradi tega naj bi po sprejetem letnem planu lahko tudi določili, kako bomo uresničevali pridobivanje dohodka po vloženem delu.

Razporeditev oziroma prerazporeditev ustvarjenega prihodka, ki smo ga za zagotovitev enakih pogojev za pridobivanje dohodka uporabljali za leto 1976, je imel precejšnje pomanjkljivosti. Znesek prerazporeditve je bil namreč določen v absolutnem znesku. Tako se ni bilo možno izogniti vplivu različne stopnje kvalitete posameznih planov

Urejanje
skladišča
lesa
v gozdu

- foto GG

TOZD. Sistem je postal neuspešen pri preseganju proizvodnih planov, prerazporeditev pa ni bila usklajena z dinamiko proizvodnje. Vsebinska pomanjkljivost pa je bila, da smo kot osnovo razporeditve upoštevali stopnjo akumulacije, izračunano kot razmerje med planiranimi sredstvi za sklade in v proizvodnji povprečno uporabljenimi sredstvi. Najmanj, kar je bilo pri tem narobe, je to, da bi stopnjo akumulacije morali primerjati tudi z vloženim živim delom. Žal pa ugotavljamo, da je sistem negativno deloval tudi zaradi tega, ker še mnoge moti beseda "prerazporeditev", saj s tem pojmujejo še vedno "prelivanje" ali celo miloščino, če že ne neupravičeno prisvajanje dohodka.

Niso pa samo gospodarski odnosi med temeljnimi organizacijami zadeve, ki jih moramo urediti. Še bolj pereči so odnosi med temeljnimi organizacijami na eni strani in delovno skupnostjo skupnih služb na drugi. Zakon o združenem delu določa, da medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev delovne skupnosti in uporabnikov njihovih storitev urejajo posebni samoupravni sporazumi, ki veljajo zlasti za:

vrsto del, osnove in merila za pridobivanje dohodka delovne skupnosti, pravice, ki jih ima delovna skupnost glede odločanja o zadevah in uporabe sredstev v zvezi z opravljanjem njenih del in drugo. Delavci delovne skupnosti skupnih služb pridobivajo celotni prihodek iz dohodka temeljnih organizacij glede na to, koliko so s svojim delom prispevali k ustvarjanju nove vrednosti v materialni proizvodnji. Bolj kot na drugih področjih, je potrebno v odnosih delovne skupnosti do temeljnih organizacij zavestno premagovati konservativno miselnost, ki se odraža v hierarhičnih odnosih nekdanjih sektorjev nad delavci v neposredni proizvodnji. Najbrž bi morali soglašati z mišljenjem sekretarja CK ZKS, da moramo v oblikovanju novih odnosov v proizvodnji najprej zlomiti stare odnose med TOZD in skupnimi službami. V samoupravnih

sporazumih bomo morali opredeliti širok kompleks problematike. Tov. Sergej Kraigher je v razpravi na 8. seji CK ZKS to precej določno opredelil z naslednjimi besedami: "Vse dileme glede organizacije uprave podjetja (?), ki ostaja večinoma takšna, kakršna je bila, s pogosto nespremenjeno hierarhično zasnovo njene vloge, so v bistvu posebno torišče razrednega boja. Ta boj moramo izbojevati v vsaki temeljni in delovni organizaciji, pri oblikovanju takega položaja delavcev v skupnih službah, da bo njihov dohodek v celoti odvisen od dohodka, ki ga ustvarjajo delavci TOZD in iz katerega tudi ta njihov dohodek izhaja in da bodo v celoti služili čim večjemu ustvarjanju dohodka delavcev TOZD".

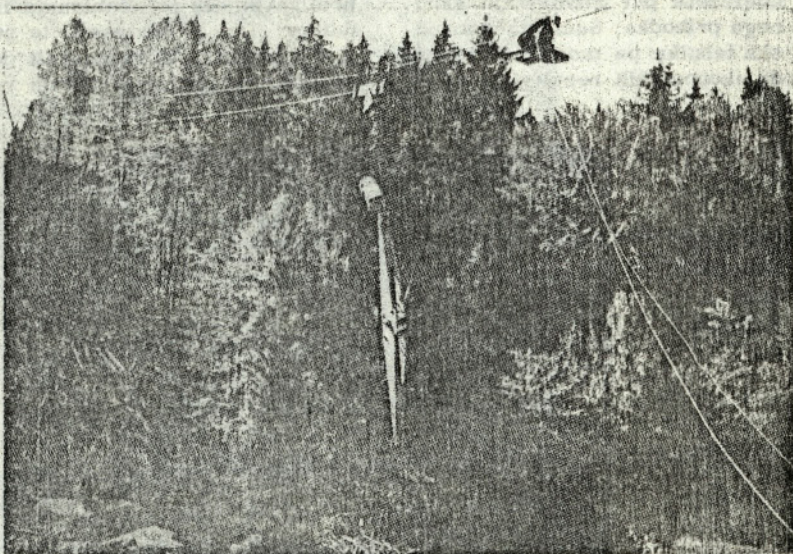
Naša primarna naloga je torej pravilno urediti odnose med temeljnimi organizacijami in skupnimi službami in organizirati delovno skupnost skupnih služb tako, kot določa zakon. Razumljivo je, da s sprejemanjem letošnjega plana ne bomo mogli sprejeti tudi načela o odnosih med temeljnimi organizacijami in delovno skupnostjo skupnih služb, morali pa se bomo odločiti vsaj za tak način oblikovanja prihodka delovne skupnosti skupnih služb, ki bo

zagotavljal odvisnost od doseženega dohodka v temeljnih organizacijah združenega dela.

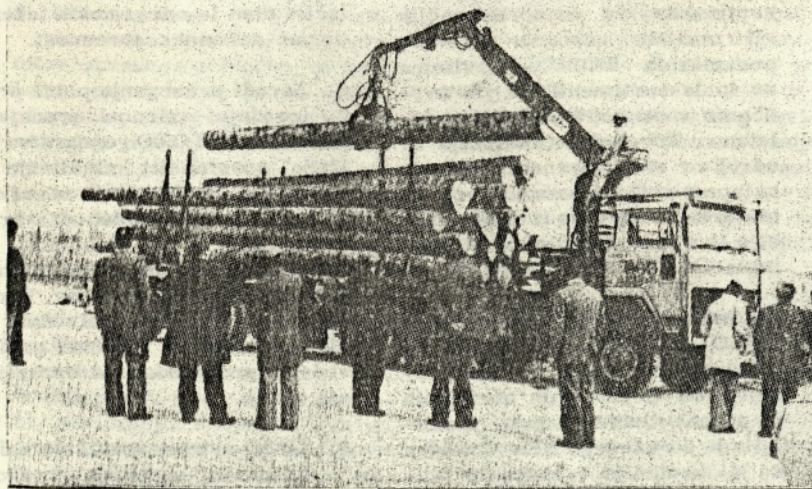
PREDLOG SISTEMA ZA UREDITEV GOSPODARSKIH ODNOSOV MED TOZD

Upoštevač omenjene ugotovitve in splošna načela naj bi gospodarski odnosi med temeljnimi organizacijami in med delovno skupnostjo skupnih služb temeljili na naslednjih določilih, ki naj bi jih sprejeli na zborih delavcev:

1. S proizvodno - finančnim planom za leto 1977 bomo zagotovili take odnose med temeljnimi organizacijami združenega dela v delovni organizaciji GG Bled, ki bodo zagotavljali enak start za pridobivanje dohodka. Dohodek TOZD avtoprevoznštva in gozdnega gradbeništva se praviloma oblikuje v višini, ki zagotavlja povprečno stopnjo akumulacije na povprečno angažirana poslovna sredstva vseh temeljnih organizacij. Seveda pa akumulacija teh dveh TOZD ne more biti višja od stopnje, ki je bila za ti dve dejavnosti dosežena v SR. Sloveniji v letu 1976. S tako omejitvijo bi preprečili prelivanje gozdne rente v dejavnosti izven gozdarstva.

Delo gozdnih žičnic za potrebe gradbenikov - foto GG

Poizkusno delo hidravličnega nakladalnika "Javornik 7" v Pivki
- foto GG

2. TOZD gozdno gradbeništvo in avtoprevoznništvo pridobivata skupni prihodek iz eksterne prodaje blaga in storitev po tržnih cenah in iz prodaje blaga in storitev drugim TOZD v okviru GG Bled. Interne cene določijo po planskih proporcijah, ki zagotavljajo tako višino akumulativnosti, kot je določeno v prvi točki tega predloga.

Stopnjo akumulativnosti za urejanje gospodarskih in dohodkovnih odnosov med temeljnimi organizacijami ugotavljamo tako, da se del dohodka, ki je zmanjšan za pogodbene obveznosti (kt 453), vkalkulirane zakonske obveznosti (kt 454), normativne osebne dohodke (kt 455) in osebne prejeme (kt 456), primerja z normativnimi osebnimi dohodki in v proizvodnji povprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi, zmanjšanimi za sedanjo vrednost gozdnih cest. Imenovalec pokazatelja se oblikuje iz 100 % vrednosti normativnih osebnih dohodkov in 20 % vrednosti povprečno angažiranih poslovnih sredstev brez vrednosti cest.

Stopnja akumulativnosti =
$$\frac{\text{dohodek} - \text{vrednost kontov 453, osebni dohodki} + 20 \% \text{ poslovnih 454, 455 in 456 sredstev}}{\text{dohodek} - \text{vrednost kontov 453, osebni dohodki} + 20 \% \text{ poslovnih 454, 455 in 456 sredstev}}$$

3. Obrat za kooperacijo dosega celotni prihodek s prodajo lastnih proizvodov in storitev. Gospodarski odnosi z drugimi TOZD se urejajo s skupno sprejetimi internimi cenami za proizvode ter proizvodne in režijske usluge.

Dogovorjene interne cene lahko oblikujejo največ 50 % akumulacije, definirane v zadnjem odstavku 2. točke tega predloga. S planom določena interna cena režijskih uslug se med letom poveča, če se zaradi splošnega porasta cen posameznega proizvodnega faktorja poveča cena teh uslug, vendar največ do zneska, ki se oblikuje kot odbitek od prodajnih vrednosti za te namene. Režijske usluge TOZD gozdarstva obremenjujejo skupni prihodek obrata za kooperacijo po oddanih količinah lesa in po zneskih, ki izhajajo iz planirane vrednosti uslug in planiranih količin. Po doseženih oddaji planiranih količin in doseženih planiranih vrednosti režijskih uslug posameznih TOZD gozdarstva, se prihodek obrata za kooperacijo obremenjuje le z 1/3 planiranega zneska.

Glede na to, da vrednost režijskih uslug izračunana na enoto planirane oddaje pri TOZD gozdarstva Jesenice znatno presega

povprečje, se zaradi stimulacije racionalnejše organizacije planirana vrednost teh uslug za ugotavljanje odnosa z obratom za kooperacijo zniža za 5%.

4. TOZD gozdarstva pridobivajo celoten prihodek iz:

- eksterne prodaje storitev in materiala,
- interne prodaje blaga in storitev,
- interne realizacije uslug gojenja,
- lastnih uslug gojenja,
- proizvodnih in režijskih storitev za OK,
- proizvodnih storitev zasebnim lastnikom gozdov,
- deleža pri skupnem prihodku pri prodaji gozdnih sortimentov in
- drugih virov po zakonskih predpisih.

Skupni prihodek iz prodaje gozdnih sortimentov se v celoti razdeli med temeljne organizacije mesečno, najpozneje do 15. v naslednjem mesecu. Za razdelitev uporabijo kalkulacije cene posameznih sortimentov, oziroma grupe sortimentov, sestavljene po temeljnih organizacijah. Kalkulacije so sestavljene po naslednji strukturi:

- materialni stroški z amortizacijo,
- del dohodka brez akumulacije: pogodbene obveznosti, vkalkulirane zakonske obveznosti, normativni osebni dohodki in osebni prejemi,
- akumulacija

Planirane količine lesa za prodajo pri posameznih TOZD gozdarstva, ki jih pomnožimo s seštevkom normativov, tvorijo del celotnega prihodka posamezne TOZD, ki je enak deležu iz skupnega prihodka, izračunane ga iz prodaje lesa pri vseh TOZD gozdarstva po planskih cenah. Planirani celotni dohodek bodo TOZD gozdarstva dosegle, če bodo realizirale tudi dele celotnega prihodka iz drugih virov, predvidenih po planu.

Skupni dohodek se razporedi med TOZD gozdarstva tako, da se najprej obračuna tisti del, ki izhaja iz normativa za materi-

alne stroške z amortizacijo. V drugi fazi se razporedi del skupnega prihodka iz dela dohodka brez akumulacije. Če znesek skupnega prihodka ne zadošča za obračun dela dohodka brez akumulacije, se deleži vseh TOZD enakomerno znižajo. Terjatev do te delitve se evidentira in obračuna v obdobju, ko bi skupni dohodek zadoščal. Preostali del skupnega prihodka se razdeli med TOZD gozdarstva po ključu, ki se oblikuje iz vsote zmnožkov normativov za akumulacijo za posamezne sortimente in količine.

Kalkulacije strukture udeležbe v skupnem prihodu se izdelajo za naslednje skupine sortimentov:

- hlodovine iglavcev ekstra kvalitete,
- žagarske hlodovine iglavcev,
- celuloznega in jamskega lesa iglavcev,
- drobnega tehničnega lesa iglavcev,
- tesanih tramov in tramičev,
- drugega lesa iglavcev,
- hlodovine listavcev ekstra kvalitete,
- žagarske hlodovine bukve,
- žagarske hlodovine drugih listavcev,
- jamskega lesa listavcev in celuloznega lesa in
- drv

Prodajne cene, ki so višje ali nižje od planiranih, se upoštevajo pri razporeditvi le za tiste sortimente, ki so odraz večjih ali manjših naporov delavcev posameznih TOZD. Praviloma so to le sortimenti, ki jih uvrščamo v drobni tehnični les iglavcev. Tovrstna stimulacija se odraža v sorazmernem zvišanju oziroma znižanju normativov za materialne stroške z amortizacijo in v delu dohodka brez akumulacije.

Akumulacija se razporeja med TOZD gozdarstva mesečno po ključu, ki izhaja iz tekoče prodaje. Ob periodičnih obračunih pa se poračuna na osnovi kumulativno doseženega dela dohodka za akumulacijo v skupnem prihodu in ključu, ki izhaja iz kumulativne oddaje.

Za uresničevanje načel 69. člena Zakona o združenem delu bomo stimulirali prilagojenost organizacije posamezne TOZD delovnim nalogam tako, da bomo izračunani normativ za udeležbo v skupnem prihodu iz dohodka brez akumulacije in normativ za udeležbo v delitvi skupnega prihodka iz akumulacije pri TOZD, ki ima najracionalnejšo organizacijo, množili s faktorjem 1. Pri TOZD, ki ima najslabšo organizacijo, pa s faktorjem 0,95.

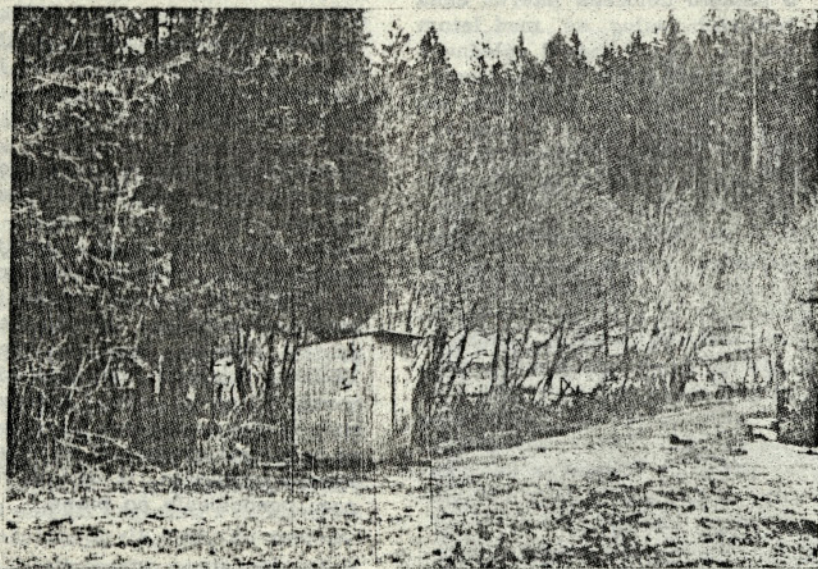
Faktor pri ostalih dveh organizacijah TOZD gozdarstva se izračuna z interpolacijo. Taka določila niso le odraz naših teženj, ampak zakonska obveznost.

5. Zaradi preseganja plana proizvodnje oziroma prodaje v posameznih TOZD gozdarstva je treba spremeniti kalkulacije in normative materialnih stroškov in normative dela dohodka brez akumulacije. Iz kalkulacij je treba izključiti postavke, ki imajo značaj fiksnih stroškov. Fiksni stroški so tisti potrošni, ki niso odvisni od količine proizvedenih proizvodov ali opravljenih uslug.

6. TOZD avtoprevoznništvo z delavnicami ugotavlja vrednost popravil in vrednost izdelanih novih proizvodov po sprejetih normativih dela. Za opravila in izdelke, za katere ni sprejetih normativov, se lahko vodja TOZD avtoprevoznništva ali njegov pooblaščenec dogovori z oddajalcem del za dogovorjene normative dela. TOZD, ki oddajajo stvari v popravilo ali naročajo izdelke v TOZD avtoprevoznništvo z delavnicami, morajo uveljaviti kvalitetni prevzem. Usluge, ki niso opravljene in izdelki, ki niso izdelani kvaliteto, se ne plačajo, dokler niso pomanjkljivosti odpravljene brez obveznosti za nadomestilo.

7. Proizvodi in storitve TOZD gozdno gradbeništvo se prevzemajo in obračunavajo po sprejetih normativih. Objekti, ki ne bodo prevzeti, se ne plačujejo. TOZD gozdno gradbeništvo lahko obračuna tuje usluge le do upravičene višine in do višine, o kateri se dogovori s TOZD, za katere se usluge opravljajo.

8. TOZD, ki naročajo vzdrževanje ali storitve, ki so poslovna dejavnost TOZD gozdno gradbeništva ali TOZD avtoprevoznništva z delavnicami, izven delovne organizacije, plačajo navedenima TOZD, glede na vrsto usluge, 15 % vrednosti takih uslug. TOZD so oproščene plačila te obveznosti, če TOZD gozdno gradbeništvo ali avtoprevoznništvo z delavnicami pisмено odklonita tako naročilo ali če odbor za gospodarjenje ugo-

Priročno skladišče za gorivo in maziivo na večjem delovišču - foto GG

tovi, da je oddaja del tujim izvajalcem objektivno upravičljiva.

9. Interne cene in izračunana struktura cene za razporeditev skupnega prihodka se med letom spremenijo, če se ugotovi napaka pri planiranju ali če se menja vrednost posameznega proizvodnega faktorja, ki pri posameznih TOZD različno vpliva na dohodek.

10. Svobodna menjava dela med delovno skupnostjo skupnih služb in med temeljnimi organizacijami se do sprejetja samoupravnega sporazuma s tega področja izvaja tako, da se stroški poslovanja skupnih služb po predračunu pokrivajo iz dohodka temeljnih organizacij in obrata za kooperacijo po določilih veljavnega samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno

organizacijo. Skupni prihodek delovne skupnosti skupnih služb se oblikuje z obračunavanjem prispevkov v odstotkih na doseženi dohodek temeljnih organizacij. Odstotek se izračuna po podatkih iz planov temeljnih organizacij. S tem bomo zagotovili pravičnejše obremenjevanje dohodka temeljnih organizacij in oblikovanje dohodka delovne skupnosti skupnih služb glede na doseganje dohodka po temeljnih organizacijah.

Predlog sistema za ureditev gospodarskih odnosov med TOZD izhaja iz določil Zakona o združenem delu in iz izkušenj, ki smo jih pridobili pri analizi naše dosedanje prakse. Še naprej pa moramo iskati nove in boljše rešitve za oblikovanje dohodkovnih odnosov med temeljnimi organizacijami.

Jože Legat

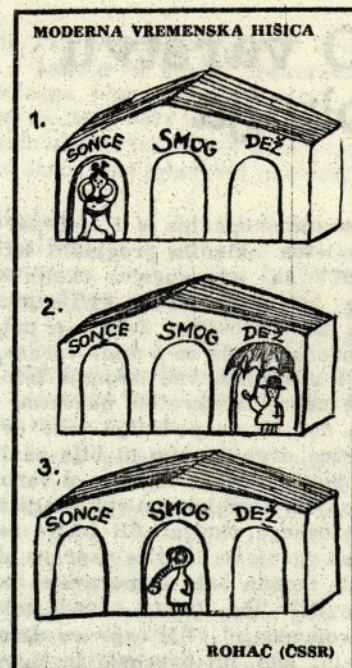
Združevanje in delitev programa

Bled. - Na zadnji seji delavskega sveta združenega gozdnega in lesnega gospodarstva, na kateri so bili poleg predsednika kolegijskega poslovnega organa, direktorjev sektorjev skupnih služb GLG še nekateri predstavniki delovnih organizacij, so obravnavali osnutek samoupravnega sporazuma o temeljih plana srednjeročnega razvoja za obdobje 1976 do 1980 ter osnutek samoupravnega sporazuma o cenah proizvodov v okviru GLG za leto 1977, predlog predračuna skupnih služb GLG za leto 1977 ter poročilo o predračunu za leto 1976, uveljavljanje zakona o združenem delu ter nekatera druga vprašanja.

Na seji so obravnavali poročilo in predlog koordinacijskega odbora za stavbno pohoštvo v zvezi z izdelavo delitvenega elaborata. Koordinacijski odbor je sprejel stališče, naj bi proiz-

vodnjo in razvoj vseh vrst sobnih kril razdelili do leta 1980, proizvodnjo in razvoj vseh vrst sobnih podbojev pa do leta 1985. Dokončne realne roke za tako uresničitev naj bi predlagali na podlagi rezultatov delitvenega elaborata. Za delitev programa proizvodnje in razvoja vhodnih in garažnih vrat pa bo koordinacijski odbor v letu 1977 pripravil poseben predlog. V okviru delitvenega programa naj bi Jelovica prenehala s celotno proizvodnjo sobnih kril in podbojev, ki jih prevzame LIP Bled. Gradis naj bi usmeril porabo na čim več standardnih izdelkov iz programa stavbnega pohoštva. Alples pa naj bi po končani pogodbi z LIKO Vrhnika prenehal s proizvodnjo podbojev. Za sestavo delitvenega elaborata naj bi opravili več pomembnih nalog.

Razpravljali so o problemih, ki

se pojavljajo ob delitvi programa okna-vrata. LIP mora namreč zagotoviti prodajni mreži Jelovica potrebno količino vrat za prodajo v njihovih poslovalnicah. Opozorili so še na druge probleme. Sklenili so, da je treba roke za predvideno delitev vnesti v srednjeročni razvojni program, obenem pa realizirati vse naloge glede predvidene delitve.

Na seji so obravnavali tudi predlog samoupravnega sporazuma o temeljih plana srednjeročnega razvoja in predlog samoupravnega sporazuma o cenah proizvodov v okviru GLG za leto 1977 z nekaj popravki ter dokumente poslali v razpravo in v sprejem v temeljne organizacije združenega dela. Sprejeli so tudi predlog predračuna skupnih služb GLG za leto 1977 in poročilo o predračunu za lani, ob tem pa poudarili, da so strokovne službe v okviru sestavljene organizacije opravile pomembno delo. Zato je njihova okrepitev nujna. Glede uveljavljanja zakona o združenem delu so se strinjali, da bo skupina za splošne zadeve za naslednjo sejo delavskega sveta GLG pripravila program o uresničevanju zakona o združenem delu.

GLG

O varstvu okolja

Zvezna skupščina je 1. februarja letos sklenila proglasiti leto 1977 za leto varstva okolja in za boljše človekovo življenjsko in delovno okolje. Zato vam priporočamo, da se s temi vprašanji ukvarjate vse letošnje leto. Še nekaj konkretnih nasvetov v ta namen: na področju vaše delovne organizacije bi bilo zanimivo ugotoviti, kako je z varovanjem človekovega splošnega in delovnega okolja. Ali imate pri vas vgrajene čistilne naprave ali jih morda šele nameravate nabaviti? (če imate seveda tako proizvodnjo). Ali naprave delujejo, kdo jih oskrbuje in kako, kakšna je osnovna problematika v zvezi s čistilnimi napravami? Če morebiti sami proizvajate naprave, ki varujejo okolje, vam svetujemo, da članke o njih pošljete za objavo v biltenu republiškega komiteja za varstvo okolja "Naše okolje", Ljubljana, Parmova 33. Ta objavlja o tovrstni problematiki specializirane informacije in to predvsem za strokovnjake. Zanimivo bi bilo, da bi v vaših glasilih ugotovili, kam in kako odlagate odpadke (zlasti škodljive), ali jih uporabljate znova v proizvodnji. Kakšen odnos imajo do varovanja okolja vaši organi upravljanja? Kako urejate odnose z ribiči, kmeti, gozdni gospodarstvi, vodnimi skupnostmi? Ali objavljate tudi konkretne akcije, ki se jih lotevate pri vas za varovanje okolja? Kako ste vnesli elemente za varovanje okolja v vaše statute in druge dokumente vaše delovne organizacije?

Informacijo pripravil:
Komite za varstvo okolja SRS

Dodeljevanje lesa gozdnim posestnikom

I. Uvod

Temeljne okvire dodeljevanja lesa za lastno porabo določata zakon o gozdovih (Ur.l. SRS št. 16/74) in republiški odlok o merilih za najnižji obseg prispevka za biološka vlaganja... (Ur. list SRS št. 2/75). Po teh predpisih imajo lastniki gozdov pravico do lesa za neposredno uporabo v svojem gospodarstvu in gospodinjstvu ter za domačo lesno obrt. Plačila prispevkov za biološka vlaganja so oproščeni samo v primeru, če les rabijo za neposredno vgraditev v tiste svoje objekte, ki jih je prizadel požar ali druga naravna nesreča (poplava, potres, ipd.). Tudi posestniki ne plačajo prispevkov od drv za lastno porabo. Od vsega ostalega, na gozdnih površinah odkazanega in posekanega drevja, ter od drevja, ki je posekano nezakonito (brez odkazila) ali podrti na drug način (vetrolom, snegolom, sušice ter drugi slučajni in izredni slučaji) je treba plačati prispevke za biološka vlaganja. Organ upravljanja obrata za kooperacijo pa lahko odloči, da prispevka ni treba plačati tudi

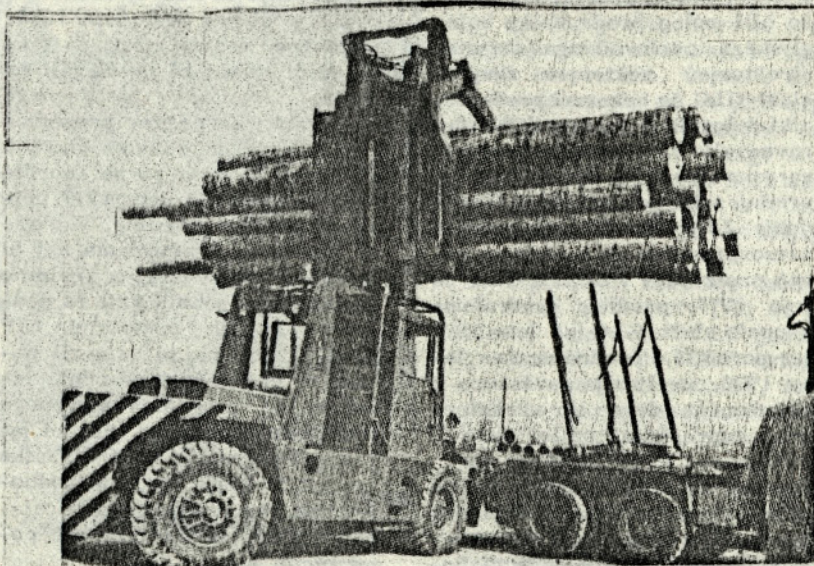
od lesa, ki je namenjen za drugo neposredno uporabo, vendar pod pogojem, da se skupni obseg formirane biološke amortizacije zaradi tega ne zmanjša. V tem primeru se torej ustrezno poveča prispevek za kubik blagovne proizvodnje.

II: Dogovorjeni režim za dodeljevanje lesa za lastno porabo na blejskem gozdnogospodarskem območju v letu 1977

Letošnjo politiko dodeljevanja lega za lastno porabo je sprejel centralni svet obrata za kooperacijo na svoji seji dne 23.2. 1977.

Načela:

1. Les za lastno porabo dodeljemo po zakonskih določilih in v okviru poslovne politike obrata za kooperacijo in delovne organizacije GG Bled v vseh štirih organizacijskih enotah po enakih kriterijih.
2. Da bi podprli hitrejši razvoj zasebnega kmetijstva v območju, bomo tudi letos dodelje-

Razkladanje kamionov z viličarjem na skladišču v Pivki - foto GG

vali les brez plačila prispevkov tistim kmetom, ki osebno obdelujejo svojo zemljo in stalno redijo najmanj 2 - 3 odrasle govedi in ki rabijo les za neposredno vgraditev v svoje gospodarske in stanovanjske objekte. Pri tem se kmetje zavedajo, da moramo to solidarnost pokriti z zvišanjem prispevkov na kubik njihove blagovne proizvodnje (za leto 1977 znaša povečanje zaradi lastne porabe okrog 25 din/m3).

3. Skladno s 15. členom zakona o gozdovih in po določbah statuta obrata za kooperacijo odobrijo celotno lastno porabo izključno samo sveti kmetov organizacijskih enot na osnovi pismene prošnje in potrebne dokumentacije. Pritožbe v zvezi z dodelitvijo lesa za lastno porabo rešuje centralni svet obrata za kooperacijo.

Podrobna navodila:

1. Za lastno porabo nekmetom in tistim posestnikom, ki status kmeta sicer imajo, niso pa po kriterijih obrata za kooperacijo do olajšav upravičeni, odobrimo les samo na podlagi gradbene dokumentacije, ki jo po predpisih za gradnjo zahteva občina. Za 3 m3 lesa za lastno porabo zadostuje samo opis predvidenih del. Ta skupina posestnikov plača od lastne porabe lesa vse prispevke, ki se zaračunavajo pri blagovni proizvodnji. Če se ugotovi, da je prosilec odobreni les porabil za dru-

ge namene, morajo sveti kmetovi to upoštevati pri reševanju njegovih prošenj za lastno porabo v prihodnjih letih.

2. Za lastno porabo kmetom, ki so po kriterijih OK upravičeni do olajšav, odobrimo brez odbitkov samo tiste količine lesa, ki jih neposredno rabijo za vgraditev v svoje objekte; do 6 m3 na leto na podlagi opisa predvidenih del, nad 6 m3 pa na osnovi gradbene dokumentacije, ki jo po predpisih za gradnjo zahteva občina. Pri gradnji specifičnih kmetijskih objektov, pri katerih gradbena dokumentacija ni potrebna, potrebno pa je veliko lesa (npr.: seniki, silosi, prevetrovalne naprave itd.) odobrimo les na podlagi strokovnega mnenja in soglasja kmetijskega pospeševalca pri GG Bled.

Če ugotovimo, da je prosilec porabil odobreni les za druge namene, naknadno zaračunamo vse prispevke, kršitev pa je treba upoštevati pri reševanju njegovih prošenj za lastno porabo lesa v prihodnjih letih.

3. Les za lastno porabo mora biti ustrezno označen in dokumentiran na enotnih obrazcih, ker sicer velja za odtujenega.

4. Pri dodeljevanju lesa sveti kmetov ne smejo prekoračiti letnega plana lastne porabe, ki je za leto 1977 po organizacijskih enotah (za kmete in nekmete skupaj m3 iglavcev) naslednji:

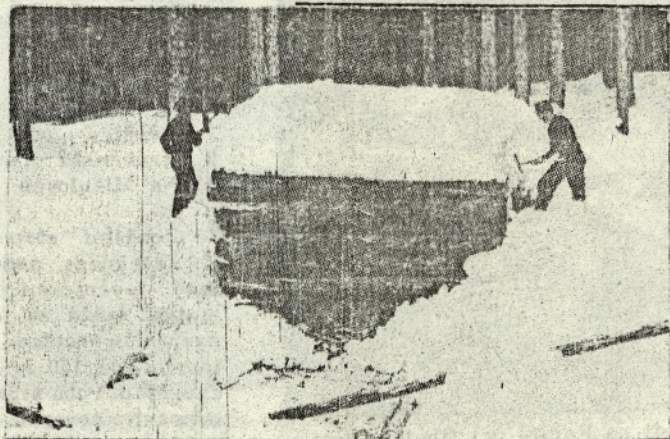
Bohinj	- 1.300 m3
Pokljuka	- 1.100 m3
Jesenice	- 1.800 m3
Radovljica	- 2.300 m3
Skupaj	6.500 m3

Planirane količine so usklajene s sečnjami v posamezni organizacijski enoti.

5. Izven planirane kvote smejo sveti kmetov odobriti les za lastno porabo samo tistim posestnikom, katerim je lanski potres prizadel škodo. Če ti posestniki sicer niso upravičeni do olajšav, plačajo samo ostale prispevke obrata za kooperacijo, oproščeni pa so plačila biološke amortizacije po zakonu o gozdovih. Taki posestniki morajo prošnji za les priložiti tudi ustrezno potrdilo pristojne občinske komisije, ki je ugotavljala in ocenjevala posledice potresa.

6. Gozdni posestniki, ki ne izpolnjujejo pogojev za olajšave, plačujejo od lesa, ki ga jim sveti kmetov odobrijo za lastno porabo v letu 1977, naslednje prispevke za 1 m3:

	Iglavci	Listavci
- biološka amortizacija (14 %)	112,00 din	(12 %) 84,00 din
- stroški poslovanja (10 %)	80,00 din	(10 %) 70,00 din
- sredstva za ceste (4 %)	32,00 din	-
- sredstva za pota (1 %)	8,00 din	-
- sred. za kmečke sklade (1 %)	8,00 din	-
SKUPAJ	(30 %) 240,00 din	(22 %) 154,00 din

Priprave za odvoz sortimentov
- foto GG

Osnova za obračun je sprejeta prispevna stopnja od blagovne proizvodnje (iglavci - 30% od prodajne cene, listavci - 22 % od prodajne cene) in povprečna prodajna vrednost lesa lastne porabe (iglavci - 800 din/m3, listavci - 700 din/m3). Navedeni prispevek po kubiku plačajo tudi tisti posestniki, ki so do olajšav upravičeni, če se ugotovi, da les ni bil porabljen v odobrene namene, in tisti posestniki, ki les odtužujejo. Posestniki, ki ne izpolnjujejo pogojev za olajšave, prizadel pa jih je lanski potres, so opro-

ščeni plačila biološke amortizacije, ostale prispevke pa plačajo:

- za iglavce - 128,00 din/m³
- za listavce - 70,00 din/m³

III. Nezakoniti posek in promet z lesom

Po zakonu o gozdovih mora v gospodarskem gozdu drevje za posek odkazati pooblaščen strokovni gozdarski delavec Gozdnega gospodarstva Bled. Posek brez odkazila je nezakonit in zanj so predvidene visoke kazni: za GG do 1.000.000 N din, za odgovorno osebo GG Bled 20.000 N din in za gozdnega posestnika do 10.000 N din. Tako oster režim naj bi preprečil divje, nenačrtno izkoriščanje gozdov, ki so dobrina splošnega družbenega pomena. Gozdni posestnik ima v svojem gozdu pri odkazilu pravico in dolžnost sodelovati, ne sme pa za posek sam določati dreves ali sekati neodkazana. Ker se tovrstni prekrški na našem območju v zasebnem gozdu pojavljajo, mora gozdarska služba GG Bled kršilce prijavljati sodniku za prekrške preko obrata za kooperacijo oziroma delovne organizacije GG Bled.

Les iz zasebnih gozdov na območju GG Bled sme po zakonu o gozdovih dajati v promet (prodajati) samo obrat za kooperacijo oziroma komercialna služba GG Bled, ki jo je za te pos-

le OK pooblastil, skladno z zakonskimi določili in dogovorom o opravljanju skupnih poslov v okviru združenih TOZD in OK v delovni organizaciji GG Bled.

Zaradi nezakonitega prometa z lesom oziroma odtujevanja lesa v naših zasebnih gozdovih, imajo škodo v prvi vrsti gozdni posestniki sami. Na račun odtujenih količin so namreč kubiki blagovne proizvodnje s prispevki ustrezno več obremenjeni. Z odtujevanjem lesa se zmanjšuje dohodek obrata za kooperacijo, s katerim upravljajo kmetje - gozdni posestniki, torej člani OK. Ker so običajno odtujeni boljši sortimenti, je tržna vrednost kubikov blagovne proizvodnje s tem nižja, to pa direktno vpliva na znižanje dohodka OK in na nizke odkupne cene oziroma na kmetov dohodek od lesa. Zato smo delavci in kmetje - člani obrata za kooperacijo, ekonomsko zainteresirani, da se promet z lesom iz zasebnih gozdov območja odvija samo na zakonit način. Kazni za prekrške pri prometu z lesom so podobne kot za nezakonit posek drevja. Premoženje, pridobljeno z nezakonito prodajo lesa, je možno tudi odvzeti. V tem smislu se bomo delavci v obratu za kooperacijo morali dogovoriti za boljši red in poštene medsebojne odnose.

Arh. Andrej, dipl. inž.

Plan gozdnih komunikacij

V okviru študije za formiranje intenzivnega in uspešnega gospodarjenja z gozdovi imamo načrte za solidno izvedbo komunikacij, ki naj bi se že v bližnji bodočnosti obrestovale. Sodobna organizacija gozdnega transporta v razvitih deželah sloni enostavno na gostem cestnem omrežju. To smo ugotovili tudi mi po dolgoletnih izkušnjah, rentabilitetnih računih in zaradi vse bolj občutnega pomanjkanja delovne sile. Velika sredstva, ki jih družba vlaga v gozdne ceste, naj bi bila podlaga za trajno uspešno gospodarjenje tudi v blejskem gozdnem območju.

Koristi od cest, ki jih upoštevamo v rentabilitetnih računih so:

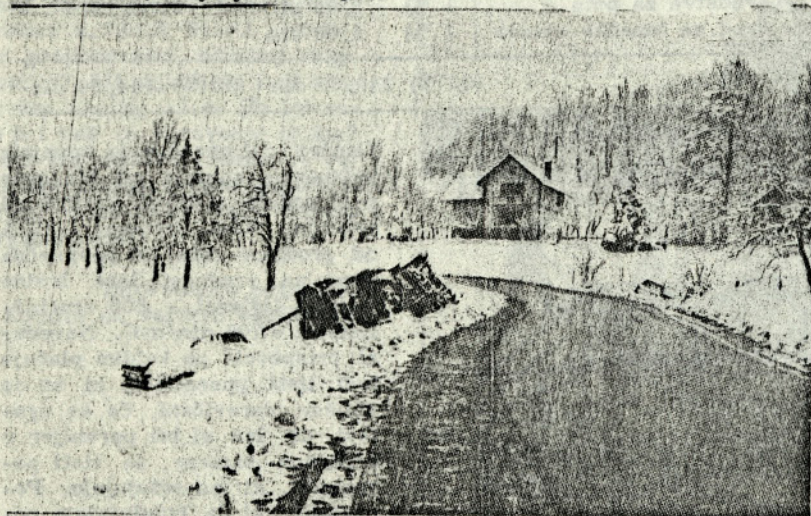
1. Znižanje stroškov spravila.
2. Zvišanje vrednosti etata vsled boljšega izkoriščanja lesa
3. Znižanje proizvodnih stroškov za gojitev gozdov, povečanje kvalitete in kvantitetnega prirastka
4. Posredne koristi za kmetijstvo, turizem in komunalno-građbeno dejavnost (ne pri vseh trasah).

Tudi v tem letu so predvidene nove ceste, s katerimi bomo omilili nekaj gozdno prometnih težav:

GO Jesenice:

1. Hrušica - odd.	56	3 km
2. Hrušenska planina		3 km
3. Na Mikulovco		1,5 km

1. Značilni stopničasti profil severnega pobočja Mežakle med Jesenicami in Hrušico je stalna cokla za jeseniške gozdarje. Predvidena trasa bi potekala cca 150 m nad dolino ob zgornjem robu strmine in s tem odpravila nevarno spuščanje lesa v vse bolj obljudeno dolino.

Položaj vozil po prometni nezgodi na Rečici pri Bledu - foto GG

2. Tradicionalno kmečko spravilo vse bolj peša, ker se število voznikov zmanjšuje. Pravčasno moramo zgraditi cesto do oddaljenih velikih gozdnih kompleksov med Planino in Dovjem, da zavarujemo redni dotok etata.

3. Res je, da so žičnice izpušile glavino zrelega lesa iz odd. 41, 42, 43, 44 in 45, vendar je področje tako veliko, da nemudoma zahteva redno nego, vzgojo in ceneno spravilo raztresenih mas.

Na GO Pokljuka:

1. Mežakla - Radovna	3,0 km
2. Mrzle konte - Jerebikovec	4 km
3. Ravne - Zakop	3 km
4. Trata - Poljane	4,7 km
5. Odd. 118 Radovna	1,4 km

Kar štiri nove ceste naj bi zapolnile še preostale vrzeli v enem naših najbolj znanih revirjev.

Na GO Bohinjska Bistrica:

1. Odd. 138 - 139	2 km
2. Mali vrh - Šumijevka	3,5 km

1. Pred dvema letoma zgrajeno cesto na gozdno planoto Maroščo (Brlogovec) bo treba podaljšati v še bolj oddaljen in težek kraški svet visoko nad Sotesko.

2. S previdno in drago gradnjo zaradi predvidenih podpornih zidov, s katerimi se zmanjša vkopna brežina, bo treba podaljšati cesto od zgornje postaje Koble proti nedostopnim gozdovom okrog grebena Lisca. Pri gradnji tega zahtevnega objekta pričakujemo od naših gradbenikov, da se bodo kar najbolj potrudili ohraniti naravni videz bohinskega kota. Dokajšnje uspehe na tem področju so že dosegli, zato upamo, da jim pri tej cesti ne bo spodletelo.

Vse omenjene cestne trase so pred pričetkom terenskih del naštudirane na najsodobnejših kartah v merilu 1 : 5000 v sodelovanju z gozdarji. Enotno stališče do lokacij gozdnih prometnic smo skušali doseči povsod, kjer te zadenejo v zasebne gozdove.

Za začetne kilometre tras Hrušenska planina, Mežakla - Radovna in Trata - Poljane je več variant. Najboljša varianta za Hrušensko planino je izvedljiva pod pogojem, da pri rekonstrukciji sedanje vaške poti na Planini sodeluje tudi jeseniška občina.

Boro Milenković, dipl.ing.

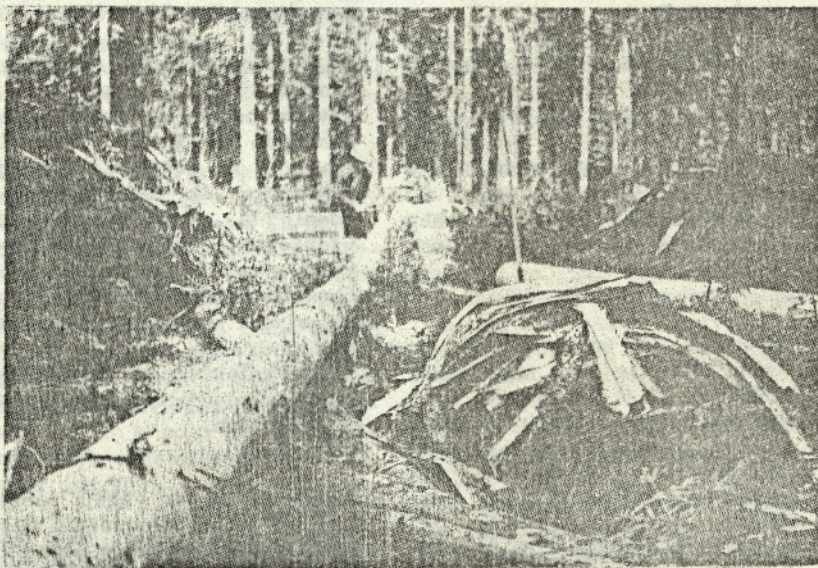
V čem je prednost

V nekaterih bogatih državah je za zdravstveno varstvo otrok že resnično poskrbljeno. Čista voda priteka iz pokromanih vodovodnih pip, otroci se rojevajo v sterilno čistih klinikah in kmalu po rojstvu jih že cepijo proti nekaterim vrstam nalezljivih bolezni.

Za večino ljudi industrializirane sveta, toda žal samo za majhno število ljudi v deželah v razvoju - za srečneže, ki sta jim avtomobil in hladilnik le kos standardne opreme, ne pa nedosegljiv luksuz - je cepljenje otrok zgolj rutinski postopek, ki njihovim otrokom zagotavlja varnost pred obolenji. Mnogo teh ljudi so dobri državljani, ljudje, ki bi se prav gotovo zgrozili že ob sami misli, da bi morali ubiti domačo žival ali morda celo zgolj drobno žuželko. In vendar! Koliko prav teh ljudi, ki so deležni dobrot sodobnega sveta, pa ve, da v deželah v razvoju vsako leto umre okrog 5 milijonov otrok zaradi nalezljivih bolezni, ki bi jih s cepljenjem zagotovo lahko preprečili. Celotno vse pridobitve sodobnega časa, televizija, radio, dokumentarni filmi in ilustrirane revije z vsemi njihovimi zgodbami in članki, z ničimer ne spreminjajo tega grozljivega dejstva. In vendar bi samo s cepljenjem otrok lahko preprečili milijone tragičnih smrti.

Nepregledni milijoni

Milijonom necepljenih otrok, ki jim je smrt sicer prizanesla, pa so bolezni pustile drugačne usodne posledice: okvare na možganih, ohromelost, zaostalost v rasti, kronično obolenje pljuč, oglušlost ali celo slepoto. Natančnega števila tako prizadetih otrok si niti misliti ne moremo. Dežele, ki se borijo s tako rekoč nerešljivimi problemi revščine, lakote, bolezni in brezposelnosti ter nenačrtnim naraščanjem prebivalstva, ne

Kjer ni mehaniziranih centralnih skladišč je to utrudljivo in zamudno delo še ostalo - foto GG

vodijo nobene statistike o življenju in smrti svojih prebivalcev.

V manj razvitih predelih sveta se vsako leto rodi okrog 80 milijonov otrok, od katerih jih več kot 90 % nikoli ne vidi zdravnika ali zdravstvenega delavca, ki bi jih s cepivom lahko rešil prenekatero otroško bolezen in njenih posledic. V bogatih deželah pa že več kot 90 % novorojenih otrok cepijo proti davici, oslovskemu kašlju, tetanusu in ošpicam.

Zanimivo je tudi, da so prav veliki uspehi, ki so jih v naprednih deželah v zadnjih 20 letih dosegli z imunizacijskimi akcijami, rešili ljudi strahu, ki je bil včasih edina motivacija, da so starši dali cepiti svoje otroke proti boleznim, za katere niso vedeli ne imen in ne njihovih značilnosti.

Program SZO za izkoreninjenje črnih koz - bolezni, za katero ni zdravila - je privedel do tega, da te bolezni danes skoraj ni več. Vendar kljub temu cepljenja proti črnim kozam še ne smemo črtati iz zdravstvenih programov, zlasti ne v deželah, kjer so bile koze še bolezen komaj minule preteklosti, tudi če bi oblasti kaj takega skušale karkoli opravičiti. Šele dve leti po zadnjem znanem obolenju bomo lahko rekli, da smo koze povsem izkoreninili.

Ošpice so mnogo bolj nalezljiva bolezen kakor koze. So nadvse resno opozorilo zdravstveni službi v Afriki in povsod, kjer se pojavijo. Med slabo hranjenimi otroki pobere ta izredno kužni bacil po enega od vsakih desetih obolelih otrok. In vendar, že ena sama doza svežega cepiva zavaruje 95 % otrok pred ošpicami za celih 15 let, najverjetneje pa za vse življenje.

Davica je akutna nalezljiva bolezen mandljev, požiralnika, grla ali nosu in terja vsaj 10 % smrtnih žrtev. Tako stanje se v zadnjih 50 letih ni bistveno zmanjšalo! Edini uspešni način za preprečevanje te hude otroške bolezni je cepljenje z davič-

nim antitoksinom. To cepivo največkrat kombinirajo še s cepivom proti tetanusu, tako dobljenemu "cocktailu" pa primešajo še cepivo proti oslovskemu kašlju (pertusis). Takšno skupno cepivo poznamo pod imenom Di-Te-Per cepivo, s katerim praviloma cepijo že dva in trimesečne dojenčke.

Tetanus - poznamo ga tudi pod imenom "otrpni krč", za katerega so značilni krči čeljustnih mišic, zahteva kar 70 % smrtni davek. Novorojenčki se okužijo s tetanusom zaradi nepravilno oskrbovanega in negovanega popka, kar je značilno in usodno prav za dežele nerazvitega sveta.

Poliomielitis - akutno virusno obolenje, ki povzroča otroško ohromelost, se pojavlja v mnogih, zlasti v nerazvitih deželah v obliki obsežnih epidemij, ki zajamejo predvsem otroke. Ohromelost dihalnih in požiralnih mišic otrokom resno ogroža življenje, umrljivost pa doseže 10 % in več, a se s starostjo otrok še poveča.

Drugo, nadvse resno opozorilo zdravstveni službi je otroška tuberkuloza. Počasna, a zato tem zavratnejša bolezen, ki napade sicer le manjši odstotek otrok. Vendar bi jih lahko tudi rešili, če bi jih pravočasno cepili s cepivom BCG.

S cepljenjem smo torej polomili zobe nekaterim smrtonosnim boleznim, tako da vse tiste majhne probleme, ki še izhajajo iz nasprotovanja množičnemu cepljenju bodisi iz etičnih ali "zdravstvenih" razlogov, lahko brez skrbi zanemarimo kot nepomembne.

Problem je neke drugje. Že same številke nam povedo, da moramo 97 % umrlih, še ne 5 let starih otrok, iskati med otroki v nerazvitih deželah. To povsem jasno kaže, kje tiči problem in kje se je treba lotiti dela. Problem je torej v navedenih šestih boleznih, ki med otroki neusmiljeno terjajo svoj davek. K sreči lahko mnogo naredimo, da zavremo to nadvse

tragično pot milijonov otrok v smrt. Prav to pa je tudi vodilo SZO, da se je odločila za "razširjeni program imunizacije otrok".

Vsi strokovnjaki se strinjajo, da so dodatni denarni skladi, izboljšano načrtovanje in ustrezna organizacija glavne postavke v imunizacijskem programu. Važnejše celo kot prenekatero znanstveno raziskovanje, zlasti kadar je treba reševati konkretne težave, ki zavirajo obsežno in učinkovito pripravljeno imunizacijsko akcijo. Ob tem pa je treba upoštevati še potrebo po cepivih, ki bodo odporna proti proti vročini in ne bodo zahtevala zamrzitve, kar bi trenutno prišlo v poštev pri cepivu proti črnim kozam.

UNICEF in SZO sta trdno odločena realizirati ta imunizacijski program, čim prej bo to mogoče, in ga v sodelovanju z razvitimi deželami uresničiti tudi v najoddaljenejših predelih sveta.

En dolar za eno življenje

Vsi, ki lahko prostovoljno prispevajo v sklad za razširitev imunizacijskega programa, bi se morali zavedati, da je otroka moč obvarovati smrti ali posledic otroških nalezljivih bolezni z enim samim borim dolarjem (manj kot 20. - din).

Najhujše ovire pri realizaciji imunizacijskega programa pa seveda ne smemo iskati v medicinskih dejavnikih. V resnici izhajajo iz povsem vsakdanjih težav, kot so terensko delo v oddaljenih odročnih predelih, vzdrževanje transportnih sredstev, preskrba goriva za vozila, ohranitev cepiva, da obdrži imunizacijsko sposobnost, nadzor, administracija - vse to so ovire, s katerimi se morajo najresneje spoprijemati realizatorji programa.

Usposabljanje in vzgoja osebja, kar naj bi v posameznih deželah prineslo cepljenje čim bližje otrokovemu domu, je edini način, da zagotovi uspešno realizacijo programa, katerega konč-

ni uspeh je odvisen zlasti od neprekinjenega dela.

Imunizacijska služba se bo lahko širila samo toliko, kot je organizirana lokalna zdravstvena služba, pa nič hitreje in nič obsežneje. Oboje je namreč notranje povezano. Da bi jo finančno zmogli in da bi akcija prešla v trajno obliko, mora postati sestavni del službe za varstvo matere in otroka sploh.

Po mnenju SZO je osnovna strategija strokovna obravnava. Program naj se razvija po geografskih enotah in postopoma zajema nova področja, tehnološko naj se dopolnjuje z novimi, kompleksnejšimi cepivi, ki zahtevajo posebno ravnanje, socialno pa s tem, da zajamejo predvsem najpotrebnejše plasti prebivalstva. Le na ta način bo moč program utrditi in ga naprej izpopolnjevati.

Seveda pa je treba računati tudi z znatnimi socialnimi in ekonomskimi razlikami med deželami v razvoju. Ena velikih nalog SZO je prav rešitev problema, kako omogočiti vsem deželam, da bodo lahko uspešno izkoristile vse dosedanje izkušnje tistih, ki so že probleme imunizacije uspešno načeli.

SZO si prizadeva, da bi izdelala smernice za načrtovanje, upravljanje in ovrednotenje posameznih programov, ki jih preizkušajo v sodelovanju s številnimi strokovnjaki prizadetih dežel.

Zadeva je npr. povsem drugačna v Somaliji, kjer 70 % prebivalcev živi nomadsko življenje. Zato je imunizacijsko akcijo treba načrtovati tako, da poiščemo plemena ob vodnih zbiralnikih, če hočemo priti do otrok in jih cepiti. Spet drugače je v Maleziji, kjer pride ena šolana babica ali negovalka na 2000 prebivalcev in je zato treba cepljenje otrok organizirati spet povsem drugače.

Pri tako široko zasnovanem načrtovanju je nujno potrebno poiskati skupni imenovalec, ki bo zagotovil uspešnost vsakega od imunizacijskih programov. To

načelo velja za vsako akcijo. Prav to pa je tista nujnost, če hočemo dobiti pristanek in k akciji pritegniti vse prebivalstvo, ki je zajeto v projekt. Bolj kot pri kateremkoli drugem zdravstvenem programu je v imunizacijskem programu treba poznati krajevne življenjske navade, šege in verovanja. Noben zdravstvene akcije namreč ni mogoče izvesti na daljavo. V neki krajevni skupnosti bosta pri zbližanju pomagala TV ali radijski program, drugje pa bo zdravstveni vzgojitelj prišel do ljudi lažje preko krajevnih ali plemenskih verskih voditeljev, vaških pravljicarjev ali pa vaških starešin, v tretjem kraju pa bodo uspele le gledališke in plesne skupine.

Zdravstvene službe lahko v sodelovanju z mednarodnimi organizacijami, kakršna je SZO, ustanovijo preproste kontrolne laboratorije, ki bodo nenehno bdeli nad kvaliteto cepiva in skrbeli za njegovo neoporečnost. Ni namreč vselej in povsod najpametneje in tudi ne najceneje izdelovati cepivo v lastni režiji, če ga za 50 % ceneje lahko uvozimo koncentriranega iz tujine, v domačih laboratorijih ga pa samo razredčimo in ustekleničimo.

Važnost zamrzovanja

Pospeševanje te dejavnosti v posameznih deželah bi lahko zelo ugodno delovalo povsod, kjer koli privatni zdravniki zahtevajo od oblasti velikanske vsote za cepljenje otrok, često s cepivi, ki so že izgubila vso svojo moč. Vladna akcija bi prav gotovo lahko ustavila to škodljivo prakso. Nekateri teh zdravnikov se sploh ne zavedajo, da zaradi nepravilnega zamrzovanja cepiva cepijo otroke z "mrtvo", torej že povsem neuporabno (neustrezno) vakcino.

Ta problem pa ni samo stvar neodgovornih zdravnikov v mestih, v veliki meri je namreč odvisen tudi od t.im. "mrzle verige", ki jo sestavljata transport in uskladiščenje cepiva. "Mrzla veriga" je tehnično in organizacijsko povsem neustrezna v primitivnih predelih, da bi

mogla ohraniti cepivo proti ošpicam in poliomielitisu vso dolgo pot od proizvajalca pa do otroka. Često poročajo o epidemijah te bolezni med otroki, za katere oblasti vedo, da so bili cepljeni v ustrezni starosti in da so dobili tudi ustrezno količino cepiva.

Taki nesrečni primeri rodijo resne etične in socialne zaplete, zlasti velja to za Afriko južno od Sahare, kjer se zelo boje ošpic, ki praviloma prinašajo samo smrt.

Pravilen in ustrezen prevoz ter skladiščenje cepiva preverjajo z rednimi laboratorijskimi testi, ki jih opravijo pri proizvajalcu. Testi naj pokažejo, da cepivo pri prevozu in uskladiščenju ni utrpelo nikakršne škode.

Ti vidiki imunizacijskega programa so glavni študijski predmet SZO, ki si prizadeva za razvoj nacionalnih evalvacijskih sistemov ob ovrednotenju doseženih rezultatov. Morda bi bilo potrebno nekatere uspešne sisteme celo institucionalizirati. To bi zagotovilo uspeh pri široko zasnovanih imunizacijskih programih in drugih dejavnostih, ki bi jih izvajale nacionalne zdravstvene službe za splošno blaginjo ljudstva.

Opomba: Gradivo je posredoval Zavod za zdravstveno varstvo Ljubljana

Gino Levi

Škota je zbolel zob:
- Koliko računate za puljenje zoba? je vprašal zobozdravnik.
- Puljenje stane petdeset penijev, narkoza pa še deset penijev.
- Pa mi dajte samo narkozo, zob si bom izpullil sam, se zna Škoti.

Poročilo o delu izobraževalne skupnosti

Izobraževalna skupnost Radovljica je svoje delo načrtovala v skladu z družbenim dogovorom o skupni porabi za občino Radovljica v obveznem in dogovorjenem programu, ki sta bila ocenjena v sorazmerju 80 : 20. Medtem ko je obvezni program vseboval naloge, ki jih mora IS financirati po zakonih in predpisih, je dogovorjeni program vseboval predvsem naloge izobraževanja, ki ta okvir presejajo. Program vsebuje tudi solidarnostno izvajanje dogovorjenega izobraževalnega programa v slovenskem prostoru in prispevek k vzajemnemu zbiranju sredstev za kreditiranje gradnje osnovnošolskega prostora. To predstavlja tudi prispevek naše občine za manj razvita področja Slovenije.

Izobraževalna skupnost je v tem letu prevzemala nove naloge in razširjala svoj program. V tem letu so se v okviru njenega programa zbirala sredstva za gradnjo šol, odplačevanje anuitet od najetih kreditov, najetih za investicije v šolstvu. Svojo izobraževalno dejavnost je razširila z uvedbo celodnevne osnovne šole v Begunjah s šestimi oddelki podaljšanega bivanja. V letu 1976 je izpolnila znaten del

pogodbenih obveznosti do šol, ki jih v letu 1975 ni mogla zanjati. Izobraževalna skupnost je prevzela nove obveznosti za šolanje otrok v domovih, ki jih je prej pokrivalo socialno skrbstvo. Na novo je bila ocenjena vrednost šolskih zgradb, učil in opreme in tako se je znatno povečala amortizacija, ki jo sicer pokriva izobraževalna skupnost po najnižji stopnji. Zaradi tako razširjenega programa je finančni plan izobraževalne skupnosti za leto 1976 za 25 % presegal program leta 1975, pa vendar zaradi naraščanja cen in prenizke ocenitve osnovnih nalog ni dajal šolam, glavnim izvajalcem nalog zadostne materialne osnove. Predvsem je OD delavcev na šolah znatno zaostajal, zaradi česar je skupščina izobraževalne skupnosti, skupaj z zborom združenega dela skupščine občine, sprejela valorizacijo dovoljene porabe IS. Valorizacija je šolam omogočila dovoljeni nivo OD delavcev, t.j. 2.610 din bruto dohodka na PNK delavca. Skupščina izobraževalne skupnosti je sprejela rebalans, s katerim je povečala finančni načrt za 8 %, ki je bil do konca leta realiziran 99 %. Tako je IS za 7 % prekoračila dovoljeno porabo za leto 1976.

Po sklepu izvršnega odbora je zaradi sprejete obveze za adaptacijo starih šolskih zgradb podružničnih šol tudi amortizacijo pokrila 100 %. Vse prekoračitve smo v skladu s sklepi skupščine izobraževalne skupnosti in zbora združenega dela skupščine občine Radovljica pokrili z viški iz lastnih osnovnih virov.

Zaključni račun izobraževalne skupnosti kot tudi zaključni račun šol, katerim so glavni vir dohodka sredstva, zbrana preko IS, so uspešno zaključila poslovno leto 1976. Sklade so oblikovale v okviru predpisov, le poslovnega sklada, ki naj bi omogočal premostitev neenakomernega dotoka sredstev, niso mogle oblikovati.

Osnovne šole je v letu 1976 obiskovalo 3.426 - 3.468 učencev. Poučevalo jih je 169 - 177 učiteljev. V podaljšano bivanje je bilo zajetih 308 - 451 učencev, v celodnevno šolo pa 88 učencev. Učni uspeh je dosegel nivo, ki ga je možno preseči le še s celodnevним bivanjem učencev v šoli. V zadnjih dveh letih je izdelalo razred čez 98 % učencev. Tudi osip upada. Ob zaključku šolskega leta 1975/76 je uspešno končalo 8. razred 89,1 % učencev, ki so pred osmimi leti vstopili v osnovno šolo.

V lanskem letu je bilo dograjeno šolsko poslopje v Begunjah; ob prevzemu je znašala vrednost 11.096.393.- din. Veliko škodo sta ob potresu utrpeli šolski zgradbi na Boh. Beli in v Srednji vasi.

Izobraževalna skupnost je sofinancirala program glasbene šole v Radovljici in pokrila 82 % njenega dohodka. V tej šoli se je izobraževalo 322 učencev. Šola se kadrovsko izpopolnjuje in uveljavlja s kvalitetnimi nastopi svojih gojencev. Zaradi pomnjanja glasbenih pedagogov oddelki v Boh. Bistrici in Gorjah niso mogli ustreči potrebam gojencev iz oddaljenih krajev,

Preizkus znanja iz varstva pri delu - foto GG

oddelka v Kropi pa šola ni mogla odpreti.

Delavski univerzi je izobraževalna skupnost v letu 1975/76 pokrila 25,2 % dohodkov. Predvsem je financirala osnovno šolo za 45 odraslih slušateljev, politične šole, seminarje za delegate in člane družbeno-političnih organizacij, družbeno-politična vzgojna predavanja in deloma tudi obrambno vzgojo. Delavska univerza ima zelo razvejano izobraževalno dejavnost odraslih, ki jo izvaja 5 redno zaposlenih pedagoško andragoških delavcev, 50 rednih zunanjih predavateljev in 8 drugih sodelavcev.

Uspešnost dela in prizadevanje izobraževalne skupnosti je v veliki meri odvisno od interesa in razumevanja občanov za področje izobraževanja, pa tudi od tega, kako ocenjujejo delež izobraževanja v združenem delu.

Zakaj in kako do popolne osnovnošolske izobrazbe

Izobraževanje odraslih ni iznajdba naših dni. V socialistični samoupravni družbi zaradi novih družbenih odnosov je potreba po tem še posebno velika. Samo z vsestransko razvito osebnostjo ter z nenehnim strokovnim izpopolnjevanjem, povezanim s splošnim izobraževanjem, bo delovni človek današnjega časa lahko ustvarjalen in uspešen pri delu, samoupravljanju ter tudi v osebnem življenju. Za vsako nadaljnje izobraževanje ob delu pa so nujna temeljna znanja iz materinega jezika, matematike, družboslovnih in naravoslovnih predmetov ter osnov estetike. Torej si naša družba prizadeva pomagati članom naše skupnosti, da si v čim krajšem času pridobe popolno osnovnošolsko izobrazbo. Za to naj bi se zavzele vse delovne organizacije, sindikat, izobraževalna skupnost kakor tudi izobraževalni centri. Po navodilih Zavoda za šolstvo SRS naj bi odrasli imeli možnost šolanja ne le po dosedanjem organizacijskem modelu večerne šole, ampak predvsem tudi z dopisno-konsultativnim in inštruktažnim poukom.

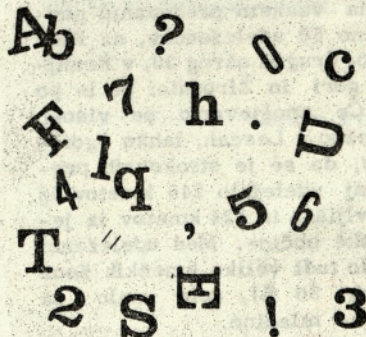
Delavska univerza Radovljica je v povezavi z Dopisno DU Univerzum v Ljubljani s tem namenom že odprla dva oddelka osnovne šole, in sicer z inštruktažno obliko dela. Seminarsko delo je organizirano dvakrat tedensko in traja od 16 do 20.30 ure. Na urniku so vsakokrat le trije predmeti: matematika in slovenščina, za katera je predvideno največ vaj in razlage (po 50 ur za vsak razred). Ob njiju pa se bodo zvrstili še zgodovina, zemljepis, biologija, estetska vzgoja za 6. razred, za 7. in 8. pa še fizika, kemija in osnovne samoupravljanja, medtem ko ima 5. razred na predmetniku samo matematiko in slovenščino. Tujega jezika v nobenem razredu ni. Ko je snov enega predmeta obdelana, je takoj na vrsti tudi izpit, nato pa sledi

delo za naslednji predmet. Obiskovanje seminarskih ur ni obvezno, se pa tistim, ki se jih udeležujejo in opravljajo naloge, to že šteje kot del izpita. Večina vpisanih je s tega načinom dela zadovoljna in je že tudi dosegla lepe uspehe. Seveda pa, kot pravi pregovor, brez potu ni medu.

V juniju bo Delavska univerza Radovljica spet razpisala tečaje za 5., 6., 7. in 8. razred osnovne šole in glede na število prijav v septembru odprla oddelke. Seminarsko delo se bo pričelo 5. septembra in bo trajalo približno 5 mesecev (200 šolskih ur) za posamezen razred. Kandidati za 6., 7. in 8. razred bodo ob vpisu morali predložiti spričevalo prejšnjega razreda, za 5. razred pa to ni potrebno. Kdor je kak razred že obiskoval, a ga ni izdelal, se lahko vpiše v višjega in opravi samo izpite za tiste predmete, iz katerih je bil negativno ocenjen.

Če torej še nimate popolne osnovne šole, premislite, ali ni tudi za vas napočil čas, ko je treba sebi in drugim dokazati, da v znanju, sposobnostih in življenjski zrelosti za nikomer ne zaostajate. Od svoje delovne organizacije boste za to dobili vso možno podporo in ostale informacije.

Zora Vidic

Strokovna predavanja

Predavanja smo organizirali v času od 1. do 18. februarja 1977 v Srednji vasi v Bohinju, Bohinjski Bistrici, na Bledu, v Kranjski gori, na Dovjem, v Žirovnici, Radovljici, Podnartu in Lescah.

Teme predavanj so bile:

- I.
 1. Krmljenje živine
 2. Bolezni živine in prva pomoč
- II.
 1. Higienično pridobivanje mleka
 2. Gnojenje in zaščita rastlin
- III.
 1. Kmečki turizem
 2. Medparcelno gospodarjenje v zasebnih gozdovih
 3. Tehnika in ekonomika spravila lesa

IV.
 Položaj kmeta glede na zakon o kmetijskih zemljiščih, zakon o dedovanju kmetijskih zemljišč in zakon o združenem delu - dr. Čeferin (Zadružna zveza SRS).

O temah I., II in III so predavali v vseh navedenih krajih, o IV. temi pa za območje obeh občin na enem mestu in sicer v Lescah. Največ zanimanja je bilo za I. temo (264 udeležencev) II. temo je poslušalo 237, III. pa 187 udeležencev. V Lescah se je IV. teme udeležilo 140 kmetov. Največ zanimanja za strokovna predavanja je bilo v Bohinjski Bistrici, kjer je bilo na vsakem predavanju povprečno 50 udeležencev, na Bledu 45, drugod okrog 30, v Kranjski gori in Žirovnici pa le po 17. Če upoštevamo še visoko udeležbo v Lescah, lahko ugotovimo, da se je strokovnih predavanj udeležilo 245 kmetov iz radovljiške in 124 kmetov iz jeseniške občine. Med udeleženci je bilo tudi veliko kmečkih žena (okrog 30 %), zelo malo pa kmečke mladine.

Republiški seminar

Biotehniška fakulteta - gozdarski oddelek je pod vodstvom prof. dr. Krivec Amerja v sodelovanju z GG Bled pripravila dvodnevni republiški seminar gozdnotehniške enote za slušatelje in diplomante podiplomskega študija dne 21. - 22. marca na GG Bled. Prvi dan smo si ogledali obratovanje našega skladišča v Boh. Bistrici, kjer sta ing. Remec Franc in ing. Vidmar Uroš prikazala naše temeljitve o gradnji skladišča v Bohinju, stroške izgradnje, organizacijo in uspešnost proizvodnje na mehaniziranem skladišču.

Prof. ing. Zdravko Turk je v popoldanskem delu seminarja v svojem prispevku podal vse novosti pri gradnji mehaniziranih skladišč doma in v tujini ter kritično opredelil delovanje mehaniziranih skladišč. Posebno je poudaril koncentracijo lesa v odvisnosti od cene delovne sile. Pri dosedanjih skladiščih v Sloveniji ni optimalno rešena elektronska izmera lesa, predvsem pa kontrola teh merilnih naprav in izdajanje strokovnih ocen ter obratovalnih dovoljenj. V razpravi so večkrat poudarili, da bi določena dela lahko opravili z manjšim računalnikom in tako razbremenili monotono delo na kontrolnem pultu. Pri zasnovah novih mehaniziranih skladišč naj bi dobro obdelali koncentracijo lesa, povprečni premer in podobno ter tako upoštevali ekonomsko, ne pa prestižno vodilo. Primerjalne analize med našimi in tujimi skladišči so pokazale, da še vedno ne dosegamo optimalnega uspeha in so zato potrebni še organizacijski prijemi in usklajevanje vseh faz gozdne proizvodnje.

Na kratko nam je prof. Turk podal tudi problematiko standardov gozdno-lesnih sortimentov. Operativa uporablja sedanje standarde nedosledno in tako povečuje problem gozdarjev in lesarjev. Standardi veljajo za celo Jugoslavijo in je zato usklajevanje kriterijev še težavnejše.

Razprava je pokazala, da je pri krojenju in čeljenju oblovine na mehaniziranih skladiščih nereseno vprašanje, kako vrednotiti nadmerno lesa, ker jo sedaj gozdarji dajemo dvakrat. Te probleme naj bi v bodoče urejali z dogovori ali pogodbami med samimi strankami.

V naslednji temi je direktor Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo ing. Kuder Milan predstavil obseg in način raziskovalnega dela ter njegove perspektive po posameznih področjih. Delo inštituta teče v okviru štirih projektov:

1. Intenziviranje proizvodnje v prirodnih gospodarskih gozdovih, vodja prof. Mlinšek Dušan
2. Uvajanje plantažne proizvodnje lesa, vodja dr. Božič
3. Racionalizacija izkoriščanja gozdov, vodja prof. Krivec Amer
4. Varstvo okolja

Vloga inštituta se je v sedanjem času precej spremenila in nenehno izboljšuje povezavo z operativno. Tako je vedno več strokovnih del, ki so uporabna za operativno delo slehernega gozdnega gospodarstva. Iz razprave se je izluščilo mnenje, da je premalo lesarskih raziskovalnih tem, ker je uspešna finalizacija lesne industrije glede dohodka soodvisna in pomembna za razvoj gozdarstva.

Naslednji dan je mag. Dobro Andrej podal povzetek raziskovalne naloge "Oblikovanje krivin glede na prevoz dolgega lesa". Tako oblikovanje krivin za prevoz dolgega lesa ni bil prikazan še v nobeni tuji literaturi. Važna sta začetek in konec krivine. Pomembna je ugotovitev, da tudi po cesti z ostrejšimi krivinami lahko vozimo dolg les, če je krivina oziroma brežine ob njej ustrezno oblikovane. Ta prispevek ima praktično aplikacijo in bo dober pripomoček našim projektantom in izvajalcem pri gradnji cest z

manjšimi stroški. Ta dognanja je potrdil praktičen prevoz lesa.

Na Pokljuki smo si nato ogledali zimsko delovišče koncentrirane gozdne proizvodnje. Ing. Novak Dušan je orisal izvajanje sečno - transportnih načrtov. Tehnologija pridobivanja lesa je v razkoraku z organizacijo dela, posebno z nagrajevanjem dela. Izboljšava bi bila v skupinskih normah, preseganje norm bi v zvezi z akontacijo osebnih dohodkov obravnavali regresivno, za racionalnejše delo pa bi uvedli premije in tehnično osebo je vezali na uspešnost skupine, ki jo vodi. Ta predlog zajema vrsto kriterijev, ki jih je potrebno objektivizirati. Zato je treba še intenzivneje proučevati organizacijo dela celotne gozdarske dejavnosti.

Ing. Klinar Andrej je prikazal koncept zbiranja in uporabe podatkov pri sečno - transportnem načrtovanju za sestavo letnega proizvodnega plana. Že dolgo govorimo o zmanjševanju akumulativnosti gozdarstva. Zato moramo z različnimi organizacijskimi ukrepi ublažiti težnje. Pokazali smo naše pripomočke za uspešno načrtovanje, nato pa program obdelave terenskih podatkov z računalnikom. Sodobna tehnologija, mehaniziranost in industrializacija gozdne proizvodnje zahtevajo oblikovanje proizvodnje za celo leto. Spreminjajoči delovni pogoji in obilica snega v zimskem času nam povzročajo kljub načrtovani proizvodnji precej težav in sprememb operativnih planov. Ti zimski delovni pogoji najbolj

zmanjšujejo ekonomičnost gošpodarjenja. Zaradi teh pogojev in primerne izkoriščenosti strojnih naprav je sedaj nujno treba programirati proizvodnjo in jo nato krmiliti s pomočjo računalnika.

Spremenjena organizacija dela pri pridobivanju lesa, sodobni normativi brez večkratnih izmer lesa in računalniška obdelava so osnovne komponente za racionalizacijo proizvodnje.

Seminar je bil zaključen z razpravo v menzi na Mrzlem studencu. Menim, da je ta strokovni posvet v vseh pogledih uspel, strokovnjaki so odšli za ta spoznanja bogatejši in jih bodo vključevali v svoje vsakodnevno kreativno strokovno delo.

BAUMA — razstava gradbenih strojev

Poslovno združenje gozdno gospodarskih organizacij je preko Putnika iz Ljubljane organiziralo ogled razstave gradbenih strojev in opreme v Munchenu v ZRN. Ogleda sem se udeležil kot predstavnik GG Bled.

To je že 18. razstava, ki so jo organizirali v Munchenu.

Razstavišče obsega 300.000 m² površine in se nahaja severno od centra mesta pri znanem spomeniku Bavaria.

Na Baumi 77 so sodelovale firme iz 20 držav, med njimi tudi Poljska in Romunija, na žalost pa nismo opazili nobenega predstavnika iz Jugoslavije.

Razstavili so veliko strojev in opreme. Naša skupina, v kateri so bili v glavnem predstavniki gozdno gospodarskih organizacij, si je s posebnim zanimanjem ogledala stroje, ki se rabijo pri gradnji gozdnih prometnic. FIAT, Caterpillar, Continental, Comatsu (Japonska),

Fergusson so razstavljali svoje buldožerje, od najmanjših "ropotuljic" do težkega "Japonca". Dolgo smo hodili okrog nakladalnikov - goseničarjev teh firm, ki bi pri našem delu še kako prišli prav, pa jih na žalost ni možno uvoziti. Pri nas jih proizvaja "14. oktober" iz Kruševca. Vendar ti nakladalniki še niso preizkušeni, ker so v prodaji šele leto in pol.

Našteli smo preko 100 različnih valjarjev, večinoma vibracijska, le eden je bil klasičnega tipa. Ostali so bili različnih konstrukcij - od zgibnih z zadnjimi gumijastimi kolesi in s sprednjim metalnim - tlačilnim vibrokolesom do tandem - Bomag - konstrukcije in malih ročnih valjarjev.

Iskali smo tudi vrtalne lafete, videli pa smo le eno od firme Allas - Copco, ki jo na gosenicah preko dolge cevi poganja stisnjeni zrak iz kompresorja.

Splošen razvoj gradbene dejav-

nosti teži k čim manjšemu človekovemu fizičnemu delu, ki postaja predrago in ki ga vedno bolj nadomešča mehanizacija.

Ko smo po vrnitvi nekoliko zbrali in uredili vtise, bi lahko vse strnili v znani izrek: "Nimamo toliko denarja, da bi kupovali poceni robo".

Nismo več prepričani, da je vse uvoženo najboljše in da domače ni nič vredno. Vendar je praksa na žalost pokazala, da domači stroji po konstrukciji ne zaostajajo za tujimi, v kvaliteti izdelave pa se na žalost z njimi še ne morejo meriti.

Lakota Peter

Varstvo gozdov

Na površinah, ki jih je v letu 1975 prizadel vetrolom, smo zaradi pojava lubadarja začeli z varnostnimi ukrepi. Škropimo s ksilolinom, ki smo ga v letu 1976 porabili ca 400 kg. Stroški za zatiranje lubadarja in lesarja znašajo 71.884,48 din.

V letu 1976 smo imeli štiri gozdne požare na površini ca 10 ha. Zgorelo je ca 5.000 sm sadik na površini ca 1 ha, suho listje, trava in nekaj grmovja. Za gašenje in varstvo gozdov pred požari smo porabili 11.596,33 din.

Vedno večjo škodo povzroča objedanje lubja na mladih bukovih drevesih. Glavni povzročitelj je gozdna voluharica. Škodo dela na obrobju Pokljuke, na Mežakli, pa tudi v gozdovih radovljanske Jelovice in v Karavankah.

Škoda zaradi divjadi je bila v letu 1976 manjša, predvsem zaradi obsežnih zaščitnih ukrepov - zakoličevanje in premazi sadik. Stroški za individualno zaščito sadik - premaz terminalnega poganjka - so znašali 372.548,66 din. Za zaščito smo

porabili 1.500 kg dendrokola in ca 4.000 kg domače mešanice apna, firneža in lanenega olja.

Zaradi škode, ki jo povzroča jelenjad na mladih jelkah in smrekah v revirju Martinček in Lancovo - Gregorjevec, smo poslali pred začetkom lovne dobe na jelenjad LD Kropa in LD Jelovica dopis s predlogom, da bi povečali odstrel jelenjadi, predvsem košut. Lovci so z razumevanjem sprejeli predlog in ga realizirali tako, da so odstrelili v lovišču LD Jelovica 6 živali: jelena, 3 košute in 2 teleti, lovci LD Kropa pa eno košuto, LD Jelovica je planirani odstrel povečala za 40 %. Za zimsko krmljenje ptic je bilo nabavljeno 5.500 kg ptičje kreme.

V zadnjem času so se ponovno začeli sušiti vrhovi smrek. To smo opazili prvič leta 1970 in menili, da je vzrok temu močan obrod semen, kasneje pa pozeba, vendar ni nobena razlaga prav verjetna. Točnega vzroka zaenkrat še ne poznamo in zato tudi ne ukrepamo. Če pojav sčasoma ne bo preminil, bodo posledice lahko hude.

Deljen delovni čas

Odbor za medsebojna razmerja skupnih strokovnih služb je na seji 2. februarja 1977 sprejel sklep, da imamo delavci službe za računalništvo, po potrebi, deljen delovni čas. Sklep je bil sprejet z namenom, da bomo s popoldanskim delom skrajšali čakanje uporabnika na rezultate in da bodo računalniške kapacitete bolj smotrno izkoriščene. Toda delavci službe za računalništvo smo že vsa leta delali tudi popoldne. Seveda nismo zato zahtevali plačanih več ur, kaj šele nadur. Osnovna motivacija nam je bila čim več, čim prej in čim bolj koristno vključevati računalnik v poslovanje.

Pravočasno informiranje je vedno bolj pomembno, kajti tudi najbolj kvalitetna informacija postane nekoristna, če jo uporabnik ne dobi pravočasno. Zato si poleg kvalitetnih in kvantitativnih informacij prizadevamo za pravočasno informiranje. Kdaj so informacije pravočasne, pa je odvisno od posameznega primera. Časovne meje ni. Zato se trudimo, da bi bil čas, ki preteče od nastanka podatka in do prejema rezultatov čim krajši. Ta čas pa je mogoče skrajšati:

1. s temeljito, točno in pravočasno pripravo in z dobro organiziranim zbiranjem podatkov
2. s čim krajšo porabo časa za samo obdelavo podatkov z računalnikom.

V tem sestavku želim prikazati potrebo po deljenem delovnem času na delavce v računalništvu. Zato se bom omejil na drugo točko.

Računalnik ima za človeka skoraj nerazumljivo hitrost, saj v sekundi opravi milijone operacij in piše s hitrostjo več kot 100 administratorok na pisalnem stroju. Vse to pa še ni jamst-

Razgovor z delavci v TOZD gozd. Bohinj o nalogah in problemih gospodarjenja - foto GG

vo, da bo iz računalnika "bruhal" popisan papir s pravilno vsebino. Podatke je treba še prej prenesti na računalniške kartice in jih prekontrolirati, nato sledi kontrola z računalnikom po navodilih programa. Vse odkrite napake pa mora popraviti človek.

Pravilne podatke je običajno treba združiti s podatki prejšnjih obdobij in končno pridejo na vrsto obdelave s programom za izpis rezultatov v tabele in na obrazce. Pri vsem tem pa je možno, da napravi napako še tisti, ki obdeluje podatke. Takrat pa je treba začeti znova.

Običajno službe pripravljajo podatke v rednih urah in jih sproti oddajajo službi za računalništvo. Seveda pa proti koncu delavnika podatki še niso pripravljeni za obdelavo. Kaj sedaj?

Ali nadaljevati naslednji delavnik, dopoldne, ko je računalnik običajno napolnjen in je za obdelavo treba čakati več časa kot popoldne?

Ali nadaljevati popoldne, ko je v računalniku običajno več prostih kapacitet in takoj ob pričetku naslednjega delavnika rezultate razdeliti uporabnikom?

Vedno smo se odločili za drugo

varianto, torej nadaljevati popoldne, čeprav deljenega delavnika nismo imeli. Sedaj pa mora biti sleherni delavec v računalništvu na delu od 8 - 14 ure, dve uri pa po potrebi opravi popoldne, sicer pa ima delavnik od 6 - 14 ure. Tako nam je omogočen redni pristop do računalnika dopoldan in popoldan, vse do 24 ure in ob sobotah ter nedeljah. S popoldanskim delom redno skrajšamo čas čakanja uporabnika na rezultate vsej za 1 dan, včasih pa tudi za več. Kot primer navajam, da bi bili osebni dohodki izplačani redno eden do dva dni kasneje, če ne bi popoldne delali.

Od 15. februarja do 31. marca 1977, ko delamo po deljenem delovnem času, smo popoldne delali vsi delavci v računalništvu skupaj 66 ur, lani pa brez zahtev za povračilo zaradi manjših računalniških kapacitet preko 1300 ur.

Z deljenim delavnikom smo dosegli, da redno pridemo do računalnika ves dan in da delavci ne bomo dnevno na delu več kot 8 ur. Pri tem pa bomo zadržali ali še celo izboljšali ažurnost obdelav, računalniške kapacitete pa bomo še bolj smotrno izkoriščali.

S. J.

zapletene, pomembne dogodke in pojave, prejme avtor za eno stran 18,- din, za prispevke, ki terjajo največ priprav in zbranosti, pa 27,- din. Žal imamo le nekaj sodelavcev, ki čutijo potrebo po seznanjanju delovnega kolektiva in okolja z informacijami, s katerimi razpolagajo. Ta krog sodelavcev bi morali razširiti, da bo obveščanje bolj popolno in vsebina glasila kvalitetnejša. Sindikalne organizacije v TOZD bodo morale zdramiti svoje poverjenike, zadolžene za zbiranje prispevkov, da bo glasilo objavljalo povratne informacije.

Na sestanku OZK skupne službe smo obravnavali delovanje delegatskega sistema. Osnovni problem delovanja delegacij je prostorska razbitost članov. Vsak TOZD ima svojo delegacijo, delavce - člane delegacije pa na deloviščih, oddaljenih tudi po 20 km. Na skupne seje delegacij TOZD, ki so navadno na Bledu, ni tako lahko priti, saj so nekateri oddaljeni tudi 40 km. Skupnih sej se iz objektivnih razlogov udeležujejo vodje delegacij.

Ker so le oni pristojni za zastopanje stališč, ne morejo na sejo skupščine pošiljati drugih članov delegacije. Skupne seje so navadno v delovnem času, kar moti normalen delovni proces. Zgodi se, da vodja delegacije ne more priti na sejo, ker mora biti nujno prisoten na svojem delovnem mestu. Zato je večkrat udeležba skromna.

Gradbeniki organizirajo seje delegacij izven delovnega časa. Delegati so strojniki, vodje gradbišč in ne morejo predčasno prekiniti dela, ker bi s tem povzročili zastoj celotnega delovnega procesa na gradbišču. Na sestanku smo ugotovili, da so pri nas nekatere objektivne težave glede sestajanja delegacij in skupnih obravnav predlaganega gradiva občinske skupščine in SIS, toda z malo več prizadevanja in volje je možno tudi te zapreke premostiti. Za skupne seje delegacij naj bi vsaka delegacija vnaprej izbrala

NOVICE ~ NOVICE ~ NOVI

Uredniški odbor glasila "Preseki" je že večkrat obravnaval vprašanje kakovosti našega glasila in težave v zvezi s pravočasnim obveščanjem delovnega kolektiva. Glasilo izide 5 ali 6 krat na leto, ali približno enkrat v dveh mesecih. Zaradi izdaje v daljših časovnih razdobjih ni primerno za kratkotrajne aktualne informacije. Po dogovoru naj vse informacije za sprotno obveščanje, to so zlasti informacije o tekočem samoupravnem reševanju vprašanj in usklajevanju odnosov v združenem delu, pripravljajo po delovni dolžnosti pristojni sodelavci, mi

pa jih bomo sproti posredovali pod naslovom informacije. V glasilu "Preseki" naj bi objavljali informacije trajnejšega značaja. Izrazito strokovne prispevke bi objavljali v glasilu le, če so razumljivo prirejeni za poprečnega bralca.

Kakovost vsebine glasila je v tesni zvezi z višino nagrade za pisanje prispevkov. Za povzetek in stiliziranje vsebine pripravljenega gradiva znaša nagrada 9,- din za razprto tipkano stran običajnega formata ali za eno tipkano stran glasila 36,- din. Za članke, ki opisujejo manj

delegata, ki se bo udeležil skupne seje. Tako bo seznanjen s stališči in bo v skupščini zbora združenega dela ali v SIS lahko ta stališča tudi utemeljeval.

Odbor za medsebojna razmerja delovne skupnosti skupnih služb je obravnaval potrebe za uvajanje drsečega delovnega časa in probleme, ki nastanejo pri taki spremembi. Delavci v enoti za računalniško obdelavo podatkov že delajo po pravilih drsečega ali premakljivega delovnega časa. Njihovo delo je povezano z računalniškim centrom v Ljubljani, ki obratuje dnevno 24 ur. Kapacitete računalnika so med uporabnike razdeljene tako, da ima vsak na razpolago nekaj dopoldanskih, popoldanskih in nočnih minut. Naših 5 delavcev na AOP ni mogoče razporediti na tri izmene, ker ima vsak svoje specifično, hkrati pa s sodelavcem povezano delo. Njihov delovni čas je tako razporejen, da morajo obvezno biti na delu od 8 do 14 ure, ostale 2 uri pa delajo po potrebi, popoldan, ponoči in na dela proste dni, pač toliko, da v mesecu dosežejo zakonsko določen 42-urni delovni teden.

Podobni problemi glede smotrnega izkoriščanja delovnega časa se pojavljajo tudi na drugih delovnih mestih, na primer v

računovodstvu, administraciji, kjer se obseg dela v časovnih presledkih večkrat menja in je neko delo treba končati v določenem roku. Tudi na teh delovnih mestih bi lahko vpeljali premakljiv delovni čas, na primer obvezno najmanj 6 ur dela v rednem delovnem času, ostalo pa tako, kot delavcu bolj ustreza za opravljanje dela.

Uvajanje premakljivega delovnega časa ima dvojen pomen: delo mora biti pravočasno opravljeno, čas smotrno izkoriščen, delavec pa lahko tudi sam v okviru premakljivega časa izbira, kdaj je zanj najprikladnejši čas za opravljanje določenega dela.

V glasilu združenega podjetja ISKRA, ki nam ga redno pošiljajo, je v 14. številki objavljen zanimiv članek pod naslovom "HUMANIZACIJA DELA". V Kranju je bilo pod pokroviteljstvom Iskre prvo jugoslovansko posvetovanje o humanizaciji dela, ki ga je organiziral zvezni odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva.

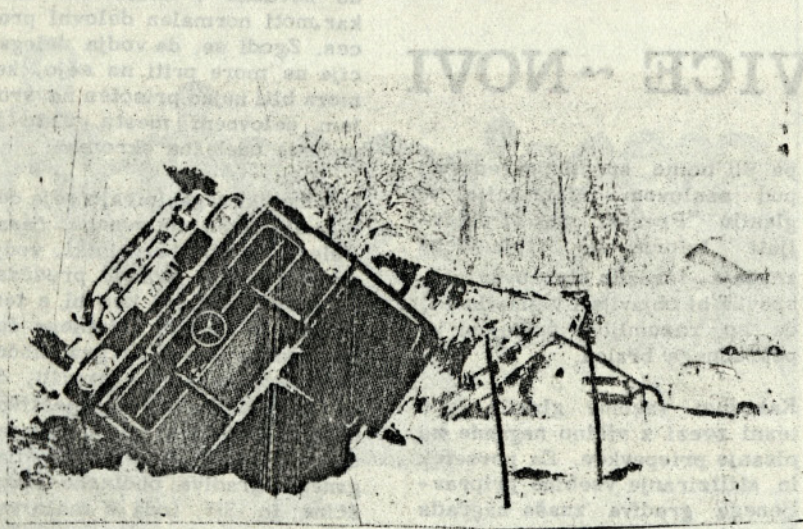
Na posvetovanju so ugotovili, da pri nas o tekočem traku in njegovem vplivu na človeka praktično kaj malo vemo. V svetu je videti, da je minil čas tekočih

trakov, kakršne je nekoč uspešno uvajal Ford. Monotono delo na tekočem traku, zoženo na eno ali nekaj najenostavnejših operacij, ki se z minute v minuto, z dneva v dan neprestano ponavljajo, ubija voljo do dela in povzroča težavne pogoje delavcem.

V Iskri si prizadevajo, da bi obogatili delo delavca, da bi bilo delo bolj zanimivo. Jasno je, da tekočih trakov ni mogoče takoj odpraviti. V duhu humanizacije dela pa je mogoče v prihodnosti odpraviti težke pogoje, v katerih dela delavec na tekočem traku.

Pri nas v gozdarstvu ne vemo ničesar o tekočih trakovih. Naše težnje si prizadevajo uskladiti delovne faze posek - spravilo - kamionski prevoz. Delavčevo delo je sicer fizično naporno, a vendar pestro. Pri poseku ali spravilu je veliko variant, kar zahteva odločitev delavca in s tem umsko angažiranje ter odgovornost. Toda tudi ta prostor, v katerem razvija svoje delo gozdni delavec, se počasi krči. Ali morda priprava dela ne sega že predaleč v prostor samostojnega odločanja usposobljenega sekača ali traktorista? Kje je meja tehnične in operativne priprave dela, lahko presodi vsak na svojem delovnem mestu. Kadar nekdo predaleč posega v delo drugega in določa postopke in rešitve, ki jih delavec sam dobro pozna in je za pravilno izvedbo tudi odgovoren, bo postalo delo neprijetno, brez vidnih rezultatov lastnega napora in z manjšo odgovornostjo.

S tem pa ni mišljeno, da kontrola dela in njegovo usklajevanje posegata v delovno pristojnost in pravice delavca. Kot poseganje v pristojnosti delavca ne velja svetovanje in usposabljanje za delo. Če pa delavec delo obvlada, naj ga nihče ne omejuje pri lastnih odločitvah in iniciativnosti. Za ugotavljanje nepravilnosti, nepopolnosti in drugih pomanjkljivosti pa je potrebna kontrola slehernega dela.

Na vrsti so reševalci, cenilci škode in postopek za ugotavljanje vzrokov prometne nesreče - foto GG

XVIII. ZIMSKA LESARIADA

11. DO 12. 3. 1977

Republiško smučarsko tekmovanje gozdarjev, lesarjev in lovcev je bilo pod pokroviteljstvom Lesnine, izvedeno 11. in 12. marca 1977.

Proga za teke je bila pripravljena na Pokljuki. Ženske in moški nad 35 let so tekli 5 km, člani do 35 let pa 10 km. Vreme nam je bilo še kar naklonjeno. Samo tekmovanje pa se je začelo brez sicer tradicionalne otvoritve.

Rezultati:

Teki ženske:	1. Poljanec Kati	LIP Bled
	2. Horvat Marička	Elan
	3. Brejc Nuša	Elan
Teki moški II:	1. Peterman Franc	Elan
	2. Repinc Viktor	LIP Bled
	3. Konečnik Maks	ZKGP Kočevje
	12. Rožič Jaka	GG Bled
Teki moški I:	1. Kobilica Pavel	GG Bled
	2. Jelenc Ludvik	Alpes
	3. Mrak Darko	LIP Bled
	8. Boškovski Drago	GG Bled
	14. Rekar Boštjan	GG Bled

V tekih smo ekipno dosegli 4. mesto za Lipom, Elanom in Brestom.

V soboto je močno deževalo. Že ob pol 6^h zjutraj so se tekmovalci zbrali ob žičnici, da bi lahko pravočasno prišli na štart. Na Voglu je snežilo, deževalo, vse to pa je bilo pomešano z meglo in vetrom. Pogoji tekmovanja so bili zares težki, vendar je tekmovanje minilo brez nesreč, kljub velikemu številu tekmovalcev.

V veleslalomu je nastopilo 334 tekmovalcev.

Ženske I:	1. Murous Metka	Marles
	2. Berčič Ivanka	LIP Bled
	3. Kolar Jana	Slov. les Trgovina
	13. Ažman Vida	GG Bled
	22. Lončnar Majda	GG Bled
Moški nad 55 let:	1. Jakopič Zvone	Veriga Lesce
	2. Milenković Boro	GG Bled
	3. Vidič Andrej	Viator Bled
Moški 45 - 55 let:	1. Cvenkelj Franc	Elan
	2. Vodnjov Slavko	Igralnica Bled
	3. Ogris Kristel	GG Bled
	19. Remec Franc	GG Bled

Program prireditev

PROGRAM PRIREDITEV OB PRAZNOVANJU 40 - LETNICE USTANOVITVE KPS IN 40-LETNICE PRIHODA TOV. TITA NA ČELO KPJ V ČASU OD 20.IV. DO 22.VII.1977

22. aprila 1977

Srečanje instrumentalnih skupin in solistov osnovnih šol v Lescah

26. aprila 1977

Obletnica OF

30. aprila 1977

Osrednja proslava v občini Radovljica, ki jo organizira Zveza kulturno prosvetnih organizacij

30. aprila 1977

Slavnostni zbor komunistov v Festivalni dvorani na Bledu, sprejem v ZK in podelitev priznanj predvojnim komunistom in članom ZK, ki so že 30 let in več let člani ZKS

22. aprila do 24. aprila 1977

Republiški finale v šahu za pokal Maršala Tita na Bledu

25. aprila 1977

Razstava del o Titu

Od 25. aprila dalje

Literarni večeri na temo "Socialna poezija 37-41"

April 1977

Izdaja publikacije ob 40-letnici

April 1977

Koncert moškega pevskega zbora Svoboda Podnart v KD Podnart

April 1977

Ustanavljanje OO ZK po sprejetem programu in večja idejno-politična aktivnost: 2 uvodna seminarja, občinska partijska politična šola in predavanja o revolucionarju in o poti tov. Tita

ter o 40 letnem revolucionarnem boju KPS od ustanovnega kongresa do danes

April 1977

Praznovanje obletnice ustanovitve OF v KS in OZD

April 1977

Razstava slik amaterskih slikarjev v Podnartu na temo Človek - delo - kultura

1. maja 1977

Centralna proslava - tradicionalno delavsko prvomajsko srečanje na Šobcu

1. maja do 2. maja 1977

Prvomajska regata na Bledu

7. maja 1977

Zbor nekdanjih političnih zaporov iz begunjskih zaporov

7. maja 1977

Srečanje pevskih zborov društev upokojencev Gorenjske v Radovljici

13. maja 1977

Srečanje pevskih zborov osnovnih šol v Bohinjski Bistrici

14. maja 1977

Prvi krog medklubskega tekmovanja v kegljanju in šahu

25. maja 1977

Sprejem štafete ter proslava ob 25. maju

25. maja 1977

Proslave ob sprejemu štafete po osnovnih šolah

Maj 1977

Kviz o življenju in delu tov. Tita ter 40-letnici ustanovitve KPS

Maj 1977

Pohod občinske pohodne brigade na Jelovico in Mežakljo

April - maj 1977

Športna tekmovanja ekip OO ZSMS v mesecu mladosti

Moški 40 - 45 let:

1. Bohinc Janez	Elan
2. Perkovič Franc	OŠ Radovljica
3. Faganel Rado	Iskra Otoče
13. Vodnjov Pavel	GG Bled
14. Rožič Jaka	GG Bled
16. Strgar Anton	GG Bled

Moški 35 - 40 let:

1. Lakota Peter	GG Bled
2. Vukovič Ivo	Veriga Lesce
3. Zupan Jože	Sukno Zapuže

Moški 27 - 35 let:

1. Zupan Miha	Sukno Zapuže
2. Detiček Fric	Obrt. Radovljica
3. Šolar Zvone	GG Bled
20. Silič Zdravko	GG Bled
33. Kunstelj Štefan	GG Bled
36. Klinar Andrej	GG Bled
60. Brodnik Jože	GG Bled

Moški do 27 let:

1. Šemerle Janko	OOZSMS Lesce
2. Šmit Vito	Veriga Lesce
3. Kavčič Marko	JLA Pokljuka
24. Gorzetti Slavko	GG Bled
36. Korošec Jaka	GG Bled
51. Bernik Štefan	GG Bled
52. Cesar Zdravko	GG Bled
67. Mlekuž Ožbolt	GG Bled
83. Mulej Izток	GG Bled

Moški I:

1. Jakopič Blaž	Elan
2. Klinar Andrej	GG Bled
3. Srebre Ivan	Lesna Slov. Gradec
20. Šolar Zvone	GG Bled
25. Gorzetti Slavko	GG Bled
28. Cesar Zdravko	GG Bled

Uvrščenih je bilo 123 tekmovalcev.

Moški II:

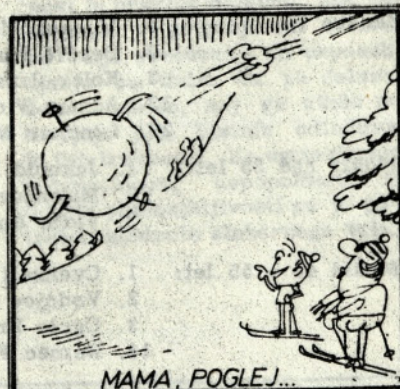
1. Lakota Peter	GG Bled
2. Okoren Borut	Slov. les
3. Grajf Albin	GG Maribor
11. Ahac Boris	GG Bled
38. Rožič Jaka	GG Bled

Uvrščenih je bilo 53 tekmovalcev.

Moški III:

1. Ogris Kristel	GG Bled
2. Mulej Tine	Kozorog Kamnik
3. Koselj Janez	Lesna Slov. Gradec

Ekipno so naše ekipe zasedle med 31 podjetij 3. in 4. mesto za Lesno in Elanom.

OBČINSKO SINDIKALNO PRVENSTVO V VELESALOMU

V soboto, 19. marca je bilo na Zatrniku letošnje sindikalno prvenstvo v veleslalomu.

Tekmovanje je izvedel Smučarski klub Bled. V lepem vremenu se je zbralo na smučiščih 348 tekmovalcev.

Naši tekmovalci so dosegli lepe uspehe in so se po posameznih kategorijah uvrstili takole:

Ženske 27 - 35 let:	1. Lakota Romana	ZD Radovljica
	2. Berčič Ivanka	LIP Bled
	3. Praprotnik Marija	Upr. org. Radovljica
	12. Ažman Vida	GG Bled
	18. Lončnar Majda	GG Bled

Ženske do 27 let:	1. Markovič Lidiya	OO ZSMS Podnart
	2. Bem Jelka	Šol. c. Radovljica
	3. Bajželj Alenka	Vezenine Bled
	26. Urh Alenka	GG Bled
	35. Osterman Ana	GG Bled

Marjan Por

Sečišče na Pokljuki

- foto GG

April - maj 1977

Slikarska razstava likovne skupine LIKOR na temo: NOB, obnova po vojni in človek pri delu (kulturna akcija za delovne kolektive)

Maj 1977

Kulturna izmenjava z Brusom (ob otvoritvi kulturnega doma)

Maj 1977

Otvoritev priročne družboslovne marksistične knjižnice za poverjenike Komunistične in predsednike komisij pri ZSMS in ZK v nekdanjem prostoru Obč. konf. ZSMS

14. maj 1977

Slavnostno zborovanje kolektiva Iskra Otoče z odkritjem spominke plošče v spomin na zbiranje predvojnih komunistov

Maj 1977

Uprizoritev tridejanke Boeing - Boeing v Podnartu

Junij 1977

Zbor gorenjskih aktivistov v Zasiplu

Junij 1977

Srečanje pevskih zborov

12. julija 1977

Proslava dneva brigade garnizona Boh. Bela z odkritjem doprsnega kipa Andreju Borisu Žvanu

Julij 1977

Srečanje godb na pihala v Gorjah ob 70-letnici godbe na pihala Gorje

Julij 1977

Srečanje folklornih skupin v Bohinju

3. julija 1977

Mednarodni šahovski turnir na Šobcu

4. julija 1977

Proslave krajevnih organizacij ZZB po središčih KS

22. julija 1977

Proslave krajevnih organizacij ZZB

RAZPIS LETOVANJ V "GLG" V LETU 1977

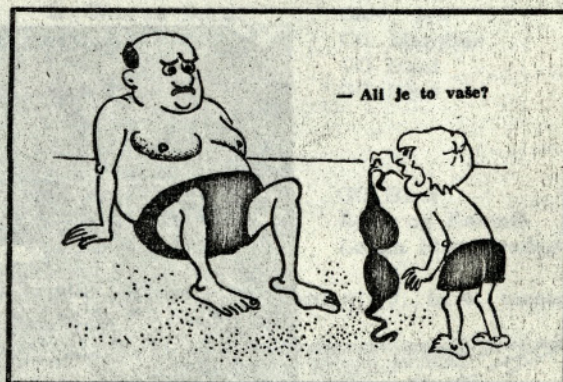
Št.	Kraj letovanja	Št. ležišč v vsej sezoni za izmenjavo	Čas letovanja	Prijave zbira
1.	Počitniški dom v Portorožu (Počitniška skupnost Železniki)	6	10. 6. - 15. 9. 77	Ambrožič Štefka
2.	Počitniški dom v Piranu (GG Bled)	4	1. 6. - 15. 9. 77	Jere Stanko
3.	Počitniški dom Seča pri Portorožu (LIP Bled)	6	15. 6. - 15. 9. 77	
4.	Planinska koča v Vratih (LIP Bled)	4	celo leto	Cerkovnik Polona
5.	Camp prikolice Stoja pri Puli in Novalja na Pagu (GG Kranj)	1 prikolica 4	20. 6. - 31. 8. 77	Šinik Jakob
6.	Počitniški dom v Puli (Jelovica)	6	30. 6. - 31. 8. 77	
7.	Depandansa hotelov Vrsar (Jelovica)	6	15. 6. - 15. 9. 77	Žakelj Valerija
8.	Letovanje v počitniškem domu na Rovtarici (AERO Medvode)	6	1. 7. - 31. 8. 77	Vujčič Vlasta
9.	Počitniški dom Ankaran (Gradis)	6	10. 6. - 10. 9. 77	
10.	Počitniški dom Poreč (Gradis)	6	10. 6. - 10. 9. 77	
11.	Počitniški dom Pohorje (Gradis)	6	celo leto	Jeršan, skup. služ. Gradis Ljubljana Aljančič Jože
Za ZLIT Tržič				

Izmenje so 7- ali 14-dnevne, razen Gradisove, ki je 10-dnevna.

Prijavite se pri svojem poverjeniku, članu skupine za letovanja v "GLG", ki je dolžan vašo prijavo sprejeti, posredovati članici "GLG", kjer želite letovati ter vas obvestiti pravočasno o možnostih za realizacijo vaše prijave. Cene bodo med 100.- in 120.- din dnevno, razen pri Gradisu, kjer je cena določena 90.- din na dan; otroci imajo popust do 10. leta starosti, pri Gradisu pa do 7. leta.

Vaših prijav v Gradisu (Ankaran, Poreč) ni možno realizirati med 20. 7. in 19. 8. 77, v istem terminu tudi ne v novih depandansah v Vrsarju, kjer je cena 160.- din dnevno v visoki B kategoriji.

ROK PRIJAVE: 30. 4. 1977

Izdaja delavski svet GG Bled, ureja uredniški odbor: urednik Konec Janez, dipl. pravnik, tehnični urednik Lakota Franc ter člani: Veber Ivan, dipl. ing., Podlogar Jože, Golob Emil, dipl. ing., Lapuh Nikolaj, Zupan Metka, Reš Janez, ing., Cvetek Franc.

Tisk Delavska univerza Tomo Brejc Kranj v 450 izvodih.

